

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ben edebiyattan ibaretim

KAFKAOKUR

SAYI 47 - YIL 6 - OCAK 2020 - 10 TL - KİTCİ: 16 TL

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"O zaman şarkı söylemek lazım..."

Mehmet Ali & Akşamsefası

Sezen Aksu

Konu:

KAFKAOKUR

Fikir, Sanatve Edebiyat Dergisi
"...ben edebiyattan ibaretim."
FranzKafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Sayı 47 - 10 TL | KKTC: 16 TL
kafkaokur.com - konudukkan.com - instagram.com/kafkaokur - twitter.com/kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi: Kafka Okur Yayıncılık İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni: Gökhan Demir - **Editör:** Merve Öz dolap - **Kapak ve Sanat Yönetmeni:** Tülay Palaz
Sanat Yönetmeni: Yeliz Akın - **Yayın Danışmanı:** Baran Güzel - **Tasarım ve Koordinatör:** Eren Caner Polat
Tasarım ve Fuar: Süleyman Özkara - **Konu Dükânı:** Aslı Coşkun Demir

Adres: Müeyyeddade Mah. Tatar Beyi Sok. No:24/B Beyoğlu, İstanbul
İletişim: editor@kafkaokur.com

ISSN: 2148-6824 **Yayın Türü:** Yerel, Süreli Yayın

Baskı: İleri Basım Matbaacılık Tel: [212] 454 35 10 Matbaa Sertifikası No: 33316

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.: [216] 585 90 00

Yazarlar

Okan Çil - Soner Sert - Kemal Varol - Hakan Bıçakçı - Cihat Duman - Gonca Özmen
Deniz Barut - Sefa Kaplan - Hazal Kebabci - Nazlı Başaran - Nihan Özkoçak - Emir Çubukçu
Sidal Yurt - Ezgi Özsan - Cem Akaş - Ömer Okatalı - Tuğba Sanıul

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaaj, Poster

Tülay Palaz - Cansu Akın - Barış Şehri - Vardal Caniş - Bengisu Koyukan - Eren Caner Polat - Yeliz Akın
Başak Arslan - Ayşe Kübra Özkoç - Nilay Adilim - Pelin Aysan - Oya Başkaya - Merve Yiğit
Günseli Sepici - Timuçin Keleş - Miraç Akçelep - Gamze Enginer Dizdar

©Herhakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar
elektronik ortamlar da dahil olmak üzere
yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Okan Çil

MASUM DEĞİLİZ HIÇBİRİMİZ

*"Ne acı, ne acı insan kendine ne kadar yenik
Bulunmadı ihanetin ilacı yürek koca bir kara delik
Yapacak hiçbir şey yok, gönül bu sevdi
Yeni bir ten, yeni bir heyecan, bilirim üstelik
Bir lodos lazım şimdi bana, bir kürek, bir kayak
Zulada birkaç şişe yakut, yer gök kırmızı
Söverim gelmişine geçmişine ayıpsa ayıp"*

Şu an sevmek için can attığımız ya da büyük bir aşk yaşadığımız kim varsa, bir başkasının gözyaşından sekip karşımıza dikildi. Yarın da bizim gözyaşımızdan sekip başkasına gidecek. Garip bir döngü bu. Ayak uydurması öyle kolay değil. Zaten işin en enteresan yanı işte bu *jamais vu* hissinde yatıyor: Benzer yerlerde, benzer insanlarla, benzer duygular paylaşmamıza karşın, her şeyi yepyeni kabul etmemizde.

Duygularımız giderek plastikleşiyor ve biz dünyanın herhangi bir yerinde durmuş öylece etrafa bakıyoruz. Anlamaya çalışıyoruz, olmuyor. İlişki potansiyeli taşıyan her cümleye sırt çevirmemiz biraz da bu yüzden. Öğrenilmiş çaresizlikle hareket ediyor, filofobiye her adımda biraz daha yaklaşıyoruz.

Yine de rahat durmayı pek beceremiyoruz. Bir araba dolusu argümana rağmen, anahatı evde unutturan, o son birayı içtirip uykusuz bıraktıran bir şey çıkıyor karşımıza. Ne yaparsak yapalım, hangi sokağa saparsak sapalım çıkıyor. Bu sefer de yolumuzu değiştirmekle, kendimizi değiştirmek arasında bocalamaya başlıyoruz.

Nihayetinde aşk öğrenilmiş bir şeydir ve hepimiz sonradan görmeyiz. Lakin gördüklerimiz de yetmemeye başlayınca ayağımız tökezliyor, duygularımız birbirine giriyor, çelişkiler içinde kalakalıyoruz. Andrey Voznesenski'ye bu çelişkiyi dünyanın en güzel dizelerinden biriyle taçlandırıyor:

"Ne korkunç, bir başına düşünmek şimdi seni?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

Seni seviyorum, demenin kaç yolu var? Seni özledim, demenin. Üstelik kışsa ve erkenden kalkıyorsak sabahları, bu gece gün doğmasın, demenin kaç yolu var?

İşte Sezen Aksu bu sorulara yanıt bulmamızı sağlayan ender müzisyenlerden biri. Bugüne kadar söylediği onlarca şarkıyla hemen herkesin hayatında ayrı bir öneme sahip.

O şarkılar değil miydi bizi efkârdan efkâra savuran, o şarkılar sebep olmamış mıydı gecenin köründe elimizin telefona gitmesine, bin ikinci ayrılığın yaşanacağını bile bile, onun şarkıları yüzünden dönmemiş miydik birbirimize?

Peki, Sezen Aksu bu kadar büyük bir müzisyen olmadan önce neler yapıyordu? Hepimizin kalbine giren yolu hangi şartlar altında tırmandı? Nasıl oldu da sevdik biz bu Minik Serçe'yi?

Yıl 1954'tü: Demokrat Parti iktidara geldi ve köy enstitüleri kapatıldı. Aynı yıl Ernest Hemingway Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Elvis Presley'se *That's All Right Mama* isimli ilk albümünü kaydetti. Önce Sait Faik, ardından Frida Kahlo sonsuzluğa uğurlandı. Erkan Oğur, Haluk Bilginer, Müjde Ar gibi isimler dünyaya geldiler sonra. Tarih 13 Temmuz'u gösterdiğindeyse, Denizli'nin Sarayköy'ünde Fatma Sezen Yıldırım hayata merhaba dedi.

Yaklaşık üç yıl daha Denizli'de kalan Yıldırım ailesi, bir tayin sebebiyle İzmir'e yerleşmek durumunda kaldı. Denizli'ye göre bilinmezliklerle dolu, kocâ bir şehirdi İzmir ve farkında olmadan büyük bir müzisyene ev sahipliği yapıyordu.

Selanik göçmeni olan annesi Şehriban Hanım fen bilgisi, Rizeli olan babası Sami Bey de matematik öğretmeniydi. Oğulları Nihat ve kızları Sezen'le beraber Konak'ın Köprü semtinde yaşamaya başlamışlardı. İzmir'in onlara gösterecekleri şeylerdense tamamen habersizlerdi.

Sezen'in okul macerasıyla başladığı kendini keşfetme serüvenine sadece ailesi değil, konu komşusu da şahitlik ediyordu. Enerji dolu bir çocuk olmasıyla ün yapmıştı. Eğlenmeyi, şarkı söylemeyi çok seviyordu. Önce evdekilere konser veriyor, yetmeyince açıyordu pencereyi sokaktan gelip geçene, o da olmayınca belediye otobüslerindeki kalabalığa karşı başlıyordu şarkı söylemeye. Hatta bir seferinde, şoförün otobüs duraklarını kaçırdığı, biletçininse işini aksatması yüzünden kovulduğu da rivayetler arasındaydı.

Sesinin güzel olmasının yanında iyi de bir dansçıydı. Nerede üç beş kadın bir araya gelse, hangi komşuda toplaşılsa Sezen oradaydı. Zaten dansçı olmayı kafasına koyduğundan, eline tefini alır almaz atıyordu kendini ortaya. Bu kadarla kalsa iyi, bir de Yeşilçam yıldızlarına takmıştı kafayı. Sevdiği filmlerden ezberlediği sahneleri olur olmaz yerlerde oynuyor, herkesi kandırıp eğlendirmek için fırsat kolluyordu.

Özgüveni yüksek bir çocuktuk ama muhafazakâr bir ailede yaşıyordu. Annesi bir yana, özellikle babası çok baskıncıydı. Asla izin vermiyordu giyinip süslenmesine. O da pek çok yaştı gibi evden "edepli" şekilde çıkıyor, köşeyi dönünce kıyafetini değiştirip makyajını yapıveriyordu.

AĞLAMAK GÜZELDİR

İzmir Kız Lisesi'ne başladığında kendinden daha emindi artık. Okulla kurduğu ilişkinin yanı sıra, çocukluk hayallerine de sıkı sıkıya bağlıydı. Sami Bey'se kızıyla başa çıkamayacağını anlayınca müzik eğitimi almasına müsaade etti. Dersler başladı başlamasına ama bir sorun vardı. Sezen, s harflerini peltek şekilde telaffuz ediyordu. Ne var ki müzik öğretmeni, çeşitli yöntemlerle yaklaşık bir yıl boyunca uğraştı ve bu alışkanlığının büyük ölçüde azalmasını sağladı. Böylelikle Sezen daha da şevklendi. Müzik derslerinin yanında dans, resim ve tiyatro kurslarına da gitmeye başladı. Diğer bir değişle sahnede olmak için her yolu deniyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

*Ne kadar az yol
almışım, ne kadar az
Yolun başındaymışım meğer
Elimde yalandan kocaman,
Rengârenk, geçici,
oyuncak za ferler*
Sezen Aksu

Tam da o yıllarda beklediği fırsat ayağına geldi. *Hafta Sonu Dergisi*'nin düzenlediği, jüri başkanlığını Ajda Pekkan'ın üstlendiği, Altın Ses yarışması yapılacaktı. Sezen hemen kayıt yaptırdı. 15-16 yaşlarındaydı. Sahneye çıkıp şarkısını söyledikten sonra, yasak olmasına rağmen seyircilerden bir alkış tufanı koptu. Sahneye ilk çıkışında böyle bir tepkiyle karşılaşmak rüya gibiydi, çok mutlu oldu. Bu nedenle yarışmayı kazandığını düşünüyordu ama sonuçlar açıklanınca büyük bir hayal kırıklığına uğradı: Altınçı olmıştı. Yarışmanın birincisiyse Nilüfer'di.

Tabii 1970'li yıllarda yaşadığı bir başka hayal kırıklığı vardı ki hepsinden beterti. Daha gencecik yaşında, liseyi bitirmeden bir evlilik gerçekleştirdi. Buna ister mahalle baskısı diyelim ister heyecan, yıldırım nikâhıyla dünya evine giriverdi. Ne var ki oldukça kötü bir tecrübe kazanarak, yaklaşık yedi ayın sonunda boşanmayı tercih etti.

Hayat böyleydi, büyük düşler de sonbahar yaprakları gibi sararıp birer birer dökülebiliyordu. Bazısı o yaprakların üstüne basıp geçerci, bazısı da tutup birini, kitabının arasında saklardı söz gelimi ve yalnız kaldığı anlarda o yaprağın hikâyesinde arardı kendini.

Sezen de böyle biriydi işte. Her ne kadar üzülse de, yaprak kabul ettiği hayallerine sıkı sıkıya bağlıydı. Oturup acısını paşa paşa çekmiş, sonra da gözyaşlarını silip kapıdan dışarı çıkmıştı.

1973'te liseyi bitirdikten sonra Şehirlerarası Telefon Başmüdürlüğünde çalışmaya başladı. Farklı şehirlerden gelen telefonları birbirine bağlayarak para kazanan Sezen, yıllar sonra farklı şehirlerdeki insanları müziğiyle de birbirine bağlayacağını bilir gibi, bir yandan da iş arkadaşlarına şarkı söylüyordu. Hem de her fırsatını bulduğunda. Hatta bu yüzden şefinden azar yediği bile oluyordu.

Tarih 1974'ü gösterdiğindeyse Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne kaydını yaptırdı. Aslında Siyasal Bilgiler okumak istiyordu ama babası müsaade etmedi. Dansözlükten zor vazgeçirdik, bir de anarşist mi olacak başımızda, diye düşünüyordu herhâlde.

12 Mart darbesinin üstünden üç yıl geçmişti. Devrimciler öldürülmüş ama devrimci fikirler yeniden ayaklanmıştı. Üniversiteler, işçi grevleri, gecekondular İş-Ekmek-Özgürlük sloganlarıyla yankılanıyordu.

Sezen böyle bir atmosferde üniversiteye adım attı. Takma kirpikler, kırmızı saçlar, topuklu ayakkabılarla salına salına yürüyordu kampüste. Derken günün birinde Ali Engin Aksu adında bir jeoloji asistanıyla tanıştı. Ali Engin devrimciydi ve Sezen onunla beraber değişmeye başladı. Kılık kıyafetinden, okuduğu kitaplara, dinlediği müziklerden, arkadaşlık ilişkilerine kadar pek çok şeyde yaşanan bu değişikliği aksine Sezen, hâlâ sahneleri hayal ediyor ve düşüncelerden ziyade duygulara hitap etmeyi

"Beni bulduğum yere getiren anılarım elbette. Şarkılarımın içine sızan haykırışlarım, hayatın şifreleri. Oturayım da mesaj vereyim diye yazmadım. Hayatta ne biriktirirseniz onu döküyorsunuz. Farkında olmadan kalbinizden akıyor, kulagınızdan akıyor, dilden, gözden, sözden akıyor."

BİR KENDİM BİR BEN GİDİYORUM

1974'te Ali Engin'le yaptığı ikinci evliliğinden sonra, aynı yıl yepyeni bir fırsatla karşılaştı. Melodi Plak'ın İzmir şubesinde bir kayıt doldurdu ve İstanbul'a gönderdi. Cevap beklenenden de çabuk geldi ve Sezen İstanbul'a davet edildi.

"Taşradan gelmiş, orada stüdyo mütiyüdo yok, NASA'ya geldik sandım. Ben, her yerde rahat rahat şarkı söyleyen kız, gir şarkı söyle, dediler. Beni Unutma'yı söylüyorum. Heyecandan tutamıyorum sesimi. Her yanım sallanıyor, sesim de sallanıyor. Adamlar beni beğenmeyecekler diye fenalıklar geçiriyorum. Kızarıp bozariyorum falan."

Tam aksine çok beğendiler sesini. Bu sayede, 1975'te ilk plağını çıkaran Sezen, "Haydi Şansım" isimli şarkıyla müzik dünyasına merhaba dedi sonra. Fakat garip şekilde Sezen Seley yazıyordu plağın üstünde. Sezen yine de pek takılmadı bu duruma. Çok büyük umutlar yeşeriyordu içinde. Bu sefer, diye düşünüyordu. Bu sefer olacak galiba... Ne yazık ki yine olmuyordu. "Haydi Şansım", şans getirmiyor, doğru düzgün satmıyordu bile.

İlk plağının yarattığı hayal kırıklığından sonra İzmir'e dönen Sezen, Kadifekale Gazinosu'nda sahne almaya başladı. Sahne elbisesi olarak gelinliğini giydiği bile oldu. O yıllarda Ali Engin doktora yapmak için Kanada'ya gitti; gazinoda yeterli kadar ilgi çekmeyen Sezen, para kazanmak için yeni bir yol aradı, taradı ve çareyi bir kuaför salonu açmakta buldu.

Bu da gol değildi. İşletmeciliği pek beceremedi. Kuaför salonu da batınca için rengi hepten değişmeye başladı. Tam kendini bırakıyordu ki yıllar önce kitabının arasına koyduğu o yaprakla karşılaştı. Yaprak ona cesaret verdi. Ne işin var senin bu şehirde, dedi. Sezen de kararlı şekilde kalkıp önce evini boşalttı, sonra okulu bıraktı ve eşyalarını toplayıp İstanbul'un yolunu tuttu.

Ne var ki aksiliklerin ardı arkası kesilmiyordu. İstanbul'a inip kuzeninin yanına gitti ama kapı duvardı. Ne yapıtısa olmadı, yatacak yer bulamayınca kendisini getiren taksiciye durumu çaresizlikle izah etti. Taksici de aile ocağına davet etti Sezen'i. Tabii Sezen çok çekindi fakat başka çaresi kalmadığını anlayınca mecburen tamam, dedi ve o gece hayatındaki en lezzetli salçalı patates yemeğini yediği geceydi.

Kuzeninde kalmaya başladıktan sonra da buna benzer çeşitli aksiliklerle uğraşmak zorunda kaldı. Yine de düşürmedi gardını. Yolu uzun, hedefi belliydi. Neredeyse bütün vaktini Unkapanı'nda geçiriyor ve birilerine kendini dinletmeye çalışıyordu.

"İstanbul'a geldim, bütün plakçılarla dolaştım Unkapanı'nda. Hepsine gidiyorum, şarkılarımı söylüyorum, bes-telerim var, diyorum. Kendimin şahane olduğuna eminim. Adamlar böyle burun kıvrıyorlar falan. Bir tek kişi beni ciddiye aldı. Atilla Özdemiroğlu."

Atilla Özdemiroğlu'ya o günleri şöyle anlatıyordu: "Sekreterim İnci Hanım dedi ki İzmir'den biri arıyor. Ben görüş-tüm, işte söyledi bestelerim var, gelip sizinle konuşmak ve çalış-mak istiyorum. Ben de tamam, dedim... Geldi ve ben daha ayağa bile kalkmadan elini masaya koydu şarkı söylemeye başladı. Tam da bizim yapmak istediğimiz şeyin üzerine geldi Sezen. Kendi öz kültürümüzden kitlelere mâl olacak yeni bir müziği-nasıl yaratırız, diye bakıyorduk. O eşleşti."

GÜLÜMSE HADİ GÜLÜMSE

Böylelikle 1976'da ikinci 45'liğini *Kusura Bakma* isimle piyasaya sürdü. Bu plakla beraber şeytanın bacağı kırarak Sezen yavaş yavaş tanınmaya başladıysa da iddialı bir isim değildi henüz. Bir yıl sonra, dönemin yıldız isimleriyle birlikte turneye çıktığında şöhreti daha da artmıştı. Turnenin ardından Bebek Belediye Gazino-su'nda sahne alma şansını yakaladı. Diğerleri gibi taklitçilik peşinde değil, özgünlüğün, kendini bulmanın arayışın-daydı ama bir taraftan da sahnede çekilen fotoğraflarını babasının görmesinden ödü kopuyordu. Henüz 21 yaşındaydı.

Onu popülerliğe ulaştıran esas şarkısını da bu yıllarda söyledi. Söz ve müziği kendisine aitti ve ülkenin pek çok yerinde artık onun sesi duyuluyordu: *Şimdi bana kaybolan yıllarımı verseler...*

Kaybolan yıllarının acısıyla yeni şarkılar yazmaya devam ederken, Kanada'daki eşi Ali Engin'le ayrılma kararı aldılar. Zaten doğru düzgün görüşemiyorlardı ve üstüne üstlük Ali Engin, Sezen'i yanına, Kanada'ya çağırıyordu. Sezen'se müzikten başka bir şey düşünmüyordu, gözünü dağın tepesine dölümse var gücüyle tırmanıyordu.

**"Ne gemiler yaktım, ne gemiler yaktım!
O kadar yandı ki canım
Sonunda karşıdan baktım
Ne göreyim, kendime yıldızlardan daha uzaktım "**

1978'de *Serçe* isimli duble albümüyle dinleyici karşısına çıktı. İnsanlar bu albümdeki "Minik Serçe" şarkısını çok sevdiler. Sezen'i de ufak tefek gördükleri için bu lakapla anmaya başladılar. Tırmanmayı bırakıp kanat çırparak hızlanması da işte bu tarihlere rastladı.

Kariyerindeki yükselişi üçüncü bir aşkla taçlandırdı sonra. İş insanı Sinan Özer'le gerçekleştirdiği evliliğinden Mithat Can isimli bir çocuğu oldu. Yaklaşık iki yıl sürecek evliliği sırasında, müzikte kendini bulmak için çeşitli denemeler yapmaya devam ediyordu. Yıldızların büyük buluşmasıysa sonunda gerçekleşmişti.

Onno Tunç, Aysel Gürel ve Sezen Aksu... Türk pop müzik tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir birliktelikti onlarınki ve bu birliktelik, hepimizi dertten derde savuran o şarkıların ortaya çıkmasını sağladı.

"Müziğin sonu yok ki ama ulaşmak istediğim şu olabilir. Hani bir tek halk türkülerinde olur ya hayata yansıyan. Canı yanmış, türkü yapmış; sevinmiş, türkü yapmış, aşık olmuş, türkü yapmış. O kadar sahici noktaya gelmek istiyorum. O saflığı yakalar-sam en has şarkılarım da o zaman gelecek."

Biz dinleyiciler, o saf şarkıların ilk nüvelerini 1981 yılında *Ağlamak Güzeldir* albümünde gördük. Onno Tunç'un müziği, Aysel Gürel'in sözleri ve Sezen'in sesi âdeta bir rüya hissi yaratıyordu, 12 Eylül depreminin etkisine biraz da olsa derman oluyordu.

O dönemde en çok süke yaratan ve Sezen'i tüm Türkiye'ye tanıtan şarkı çıktı sonra ortaya: "Firuze"...

Bestesi Atilla Özdemiroğlu'na aitti. Özdemiroğlu sözlerin yazım sürecine de müdahil oldu. Hatta öyle ısrarcıydı ki sık sık değişiklik talep ediyordu. Sezen de Aysel Gürel'e dert yanmaya başladı sonunda. **"Aysel gel bu deli adam beni canımdan edecek, dedim. Oturduk şarkının başına. Aysel benim adımla nezaketen yazdırdı. Birlikte yazdık görünüyor ama Aysel'in sözleridir Firuze."**

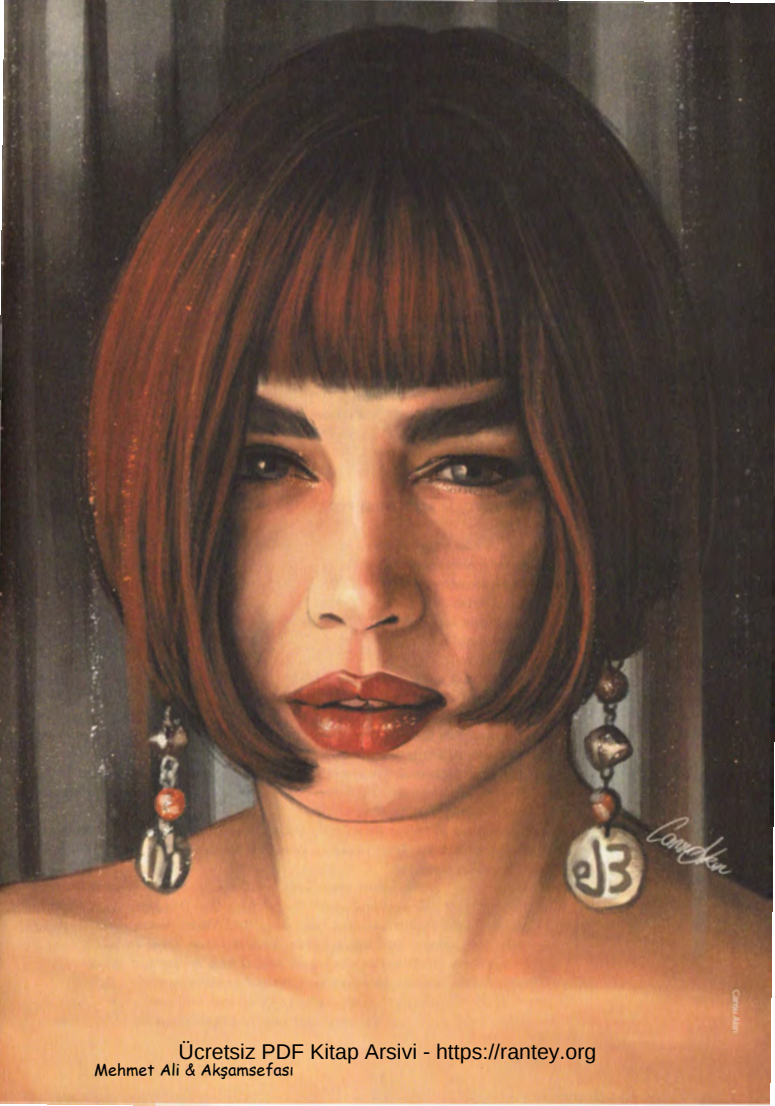
HAYAT SANA TEŞEKKÜR EDERİM

1984'teyse, sanki kendi başını kendi omzuna yaslıyormuş gibi, *Sen Ağlama* albümü yayınlandı. Öyle bir ağlama, dedi ki hepimizin ağlayası geldi. 1979'da senaryosunu ve yönetmenliğini Atif Yılmaz'ın üstlendiği *Minik Serçe* filminde gösterdiği performanstan cüret alarak, 1980'lerde gazino yerine tiyatro sahnelerini tercih etti Sezen. Şener Şen, Adile Naşit, Uğur Yücel gibi isimlerde müzikaller yaparken, müzik dünyasına birbirinden yeni şarkılar armağan etmeyi sürdürdü.

Onno ve Sezen arkadaşlığının aşka evirildiği zamanlardı. Sezen tüm ülkede tanıyor, herkes ona tapıyordu ama Onno oldukça gerçekçi. Sezen'in potansiyelini bildiğinden üstüne gidiyordu. **"Bu ne biçim şarkı söylemek,"** diyordu.

Sezen de, **"Ben şarkıcılığı bırakmayı düşündüm,"** diye anlatıyordu o anları. **"Ondan sonra da altı sene hocalık yaptım bana çok ciddi olarak. Ümitsizliğe kapıldığım günler oldu... Bir akşam benim eski asistanım Süheyla, Onno, ben Büyükdere'deki evde oturuyoruz. Bir Türk müziği üstelik fakat çok başka bir stildi. Ağzından çıkan sesteki etkilendir mi insan? Tüylerim diken diken oldu. Onno duygularını pek belli eden bir insan değildi. Gözleri doldu. Süheyla ağlamaya başladı. 'Hah işte kendi sesin çıkmaya başladı,' dedi."**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Caner Ali

Caner Ali

Ve bu birliktelikten yepyeni şarkılar, yepyeni aşklar, hüznler doğmaya başladı: "Haydi Gel Benimle Ol", "Geri Dön", "Tükeneceğiz", "Git", "Beni Unutma", "Yalnızca Sitem", "Unut", "Gidiyorum", "Vazgeçtim", "Seni Kimler Aldı"...

Artık öyle bir zirve yaratmıştı ki tek rakibi kendisi olup çıkmıştı. O da bunun farkında olduğundan, başta Onno Tunç, Aysel Gürel, Atilla Özdemiroğlu, Uzey Heparı olmak üzere ve zaman zaman aralarına katılan ünlü bestekârlarla birlikte 90'lar Türk pop müziğinde, tabiri caizse bir okul kurmuşlardı. Kimler mezun olmadı ki bu okuldan; Aşkın Nur Yengi, Sertap Erener, Levent Yüksel, Tarkan...

Gün geldi, Sezen'le Onno'nun tutku dolu ilişkisi ayrılıkla noktalandı. Kalbinin ve notaların sahibinden uzak düşen Sezen çok üzüldü, teselliye her zamanki gibi şarkılarda buluyordu. İşte o sıralarda gencecik bir insanla çalışmaya başladı. Uzey Heparı... Ekibe yeni katılan bu genç yetenekle beraber, Sezen'in klasikleşen şarkılarına her albümle bir yenisi daha ekleniyordu: "Masum Değiliz Hiçbirimiz", "Deli Kızın Türküsü", "Küçüğüm"...

Ne üçüncü ki Uzey Heparı aramızdan çok erken, 25 yaşındayken ayrıldı. 20 Mayıs 1994'te bir motosiklet kazası sonucunda hastaneye kaldırıldı ve 31 Mayıs günü vefat etti. Sezen'in acısını paylaşıp yakın dostları arasında Onno da katıldı o günlerde. Bu yakınlaşma içlerindeki tutkuyu yeniden harekete geçirdi ve müziği de sevgiyi de paylaşmaya devam ettiler. Çok değil, 14 Ocak 1996'daysa bu kez Onno'nun ölüm haberiyle sarsıldı Sezen. Kullandığı uçağın Yalova açıklarında düşmesi sonucu 47 yaşında vefat etti Onno.

Beklenmeyen ölümlerle başa çıkmak için müziğe sığınan Sezen, yol arkadaşlarının anısına çeşitli şarkılar yazdı. Uzey için "Yarıda kaldı şarkılar aman," diye yazdığı "Yas" şarkısını Levent Yüksel'e verdi. Onno içinse "Sen kalbimin zarif efendisi," dediği "Şimal Yıldızı" başta olmak üzere, pek çok şarkı kaleme aldı.

NE KAVGAM BİTTİ NE SEVDAM

Devam eden yıllarda Goran Bregović'ten Goro Mafyan'a, Aykut Güler'den Fahir Atakoğlu'na kadar birbirinden değerli isimlerle çalışarak bugünlere dek geldi. Çok sevdiği şiirleri müziğe dönüştürmeyi de ihmal etmedi. Turgut Uyar'dan "Denge'yi, Gülten Akin'dan "Deli Kızın Türküsü'nü, Melih Cevdet'ten "Şinanay'ı... Ama biri vardı ki aralarında, Arto Tunçboyacıyan'ın katkısıyla bir efsaneye dönüştü: Kemal Burkay'ın "Gülümse" isimli şiiri. Tıpkı "Sen Ağlama"da olduğu gibi, "Gülümse," deyince Sezen hepimiz hüznünden hüznüne savruluyorduk.

O sadece aşk şarkıların unutulmaz sesi olarak da bilinmedi. Aşkın yanında, toplumsal sorunları işleyen şarkılarla da karşımıza çıktı. "Firuze"yle "Ünzile"de, ister şehirli olsun ister köylü, kadınların yaşadıkları sorunlardan bahsetti. "1945" şarkısıyla II. Dünya Savaşı'na dair acıları hatırlattı. "Son Bakış'ta, 17 yaşında asılan devrimci Erdal Eren'i andı. "Kalbim Ege'de Kaldı" parçasıyla da sınırlarla koparılan bir aşkın, Marika'nın hikâyesini anlattı.

Kardelenleri okutmak için kampanya yürüttü sonra, Gezi Parkı eylemlerine, LGBTİ hareketlerine, Semih'le Nuriye'nin açığına, Cumartesi Anneleri'ne de destek vermekten çekinmedi. Sessizliğe inat, ses olmaya çalıştı.

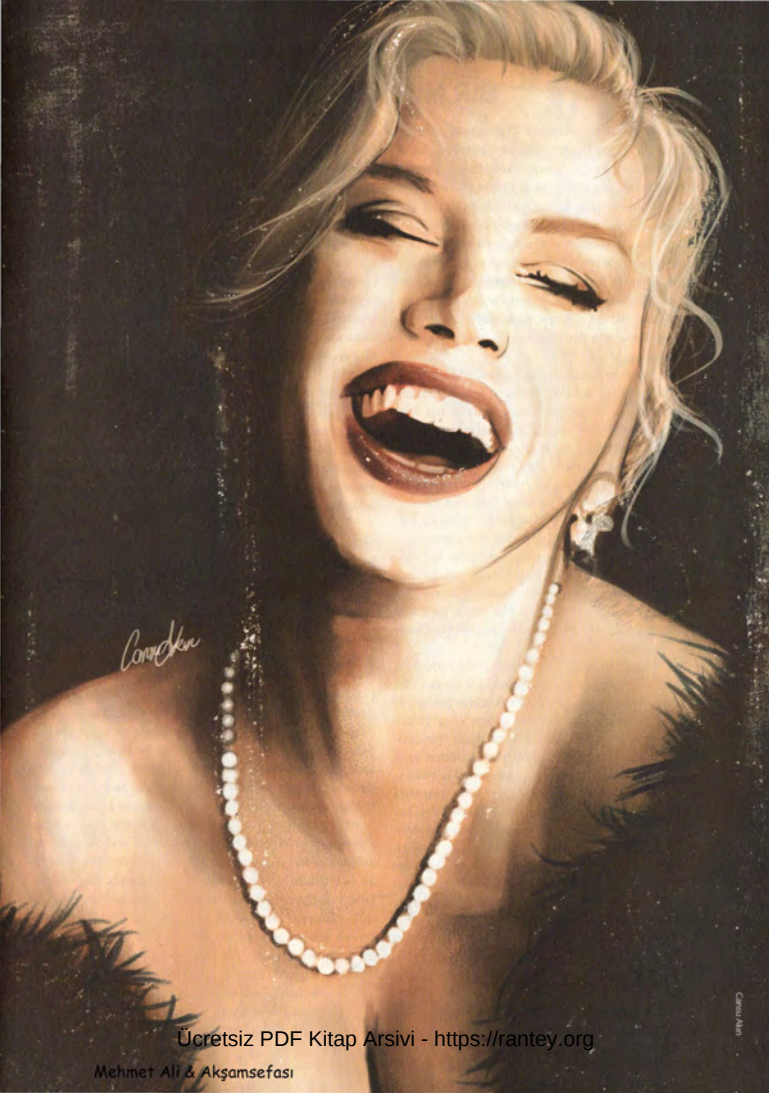
"Aşlında çok sert hayat. Bu nedenle işimi çok seviyorum. İki saatliğine de olsa hayatı hafifletmek büyük keyif. Bence işimin en güzel yanı bu. Benim işim hayatı hafifletmek. Benim işim hayat tamirciliği."

En son 2016 yılında konser veren Sezen, o tarihten itibaren sahnelere veda ettiğini açıkladı. Geçtiğimiz aylarda Change.org'da "Bu Sefer Sen Geri Dön Sezen Aksu" başlığıyla bir imza kampanyası başlattı hayranları. Sezen de cevaben, "Mektubunuzu aldım, ben de sizi çok özledim ama sahneyi değil, anlayacağınızı ümit ediyorum. Sahne dışında her zaman müziğin içindeyim, bırakmaya da niyetim yok yani. O istek yeniden uyandığında bağlasanız durmam zaten. Sevgimle kucaklıyorum hepinizi.." açıklamasını yaptı.

Sezen bir daha konser vermeyecek olsa da üretmeye, söylemeye, hayat tamirciliğine devam ediyor hâlâ. Kalbi Ege'de kalanlar, ağlayanlar ve gülümseyenler için.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

*Ben bu yüzden hiç kimseden
gidemem, gitmem
Unutamam, acı tatlı
ne varsa hazinemdir
Acının insana kattığı
değeri bilirim, küsemem
Acıdan geçmeyen
şarkılar biraz eksiktir
Sezen Aksu*

BİR MİNİK SERÇE

Sezen Aksu, kariyeri boyunca –başrolünde olduğu– iki filmde rol alır. Diğer filmlerde ya da televizyon dizilerinde konuk oyuncudur çoğu zaman... *İkinci Bahar*, *Alacakaranlık*, *Avrupa Yakası* gibi diziler ya da *Osmanlı Cumhuriyeti* filmi, onun için bir görünüp hemen kaybolduğu eserler arasındadır. “Ufak sahneler” için hatırı rica gelip oynadığı bellidir.

Başrol olup, dolu dolu görüldüğü iki filmden biri, 1989 yılında usta yönetmen Yavuz Özkan’ın yazıp yönettiği, Ferhan Şensoy’la birlikte ana karakterlere hayat verdikleri *Büyük Yalnızlık* filmidir. Diğeri ise geçmiş yıllara, henüz ilk meşhur olduğu döneme denk düşen *Minik Serçe* filmidir. Bahse konu olan film, bu yazının konusunu oluşturuyor.

Minik Serçe tanımlamasının, Fransız şarkıcı Edith Piaf’tan “ödünç alındığı” bilinir. Piaf’ın, ürkek ve tedirgin halinin bir sevimlilik olarak görülmesi, kendine has hoşluğu, ona “kaldırım serçesi” olarak hitap edilmesine sebep olsa da, fiziksel özelliğinden ötürü, minik lakabının da aradan geçen yıllarda yakıştırıldığı düşünülür. Bu lakap, aynı zarafet ve etkileyciliğe sahip olan, müzikal yapısında bir benzerlik görülme de, aynı görkemi “bağrında taşıyan” Sezen Aksu için de kariyerinin ilk yıllardan itibaren kullanılır. Öyle ki bir süre sonra bu tanımlama kurumsallaşır ve Sezen, tamamen bu isimle anılmaya başlar. Bu etkileşimde filmin ne derece gücü olduğu tartışılır elbette ama sinemanın bir sıfatı yeniden ürettiği, temsilin zamanla gerçeğe dönüştüğü evvel eski bilinir, görünür. Sezen de, kimin fikridir bilinmez, kariyerinde ilk kez bu isimde bir filmde oynar.

Film, düğünlerde, ucuz gece kulüplerinde kendi yazdığı besteleri söyleyen ve bir gün tanınan bir şarkıcı olacağını düşünen Hülya (Sezen Aksu) ile şöhretin göbeğinde yaşayan, bilinen ve çok meşhur bir şarkıcı olan Orhan (Bulut Aras) arasındaki aşkı konu alıyor. Orhan öyle meşhurdur ki, filmlerden anlaşılara, ödül törenlerinden konserlere gider, kalburüstü bir şöhrete sahipti. Bu bilinme ve tanınma hali, onu alkol batağına, lümpen bir yaşantıya savurmuştur. Böylesi, dibe vurduğu bir dönemde –ekonomik olarak zirvededir– Hülya’yla tanışır, ona aşık olur. Evlenme teklifi eder. Hülya, geceleri uyuyamayan ve fellik felik gezinen, sabah kahvaltıda bile içki içen bu adamdan kaçarak uzaklaşır. Orhan ise ısrarcıdır, peşini bırakmaz. Hülya bir süre sonra ikna olur ve bu yaşantıyı bırakması karşılığında onunla evleneceğini söyler. Orhan kabul eder.

Hakikaten de evlendikten sonra Orhan yaşantısını düzenler, söz verdiği gibi yaşamaya başlar. Üstelik Hülya’ya “el verir”. Hülya bir süre sonra tanınan, bilinen bir sanatçı olur. Öyle ki şöhreti Orhan’ı aşar. Fakat bu sefer de o, Orhan’ın geçmiş dönemde yaşadığı batağa düşmüştür. Alkolizme bulaşır, güldürgeci bir şarkıcıdır. Üstelik

kendisine el veren Orhan’ın şarkılarının tutmadığı, albümlerinin satmadığı, konserlerinin boş geçtiği bir dönemde, ondan gizli, patronlara para vererek arkasında durur. Bu durum Orhan’ın suni bir şöhretin temsili olarak nitelenmesine sebep olur. Orhan bunu duyunca üzüldü ve öfke nöbetine kapılır. Bir trafik kazası geçirerek hayatını kaybeder. Minik Serçe bir başına kalır.

Atıf Yılmaz’ın, eşi Deniz Türkali’yle birlikte senaryosunu yazdığı ve yönetmenliğini üstlendiği filmin hikâyesi, kabaca böyledir. Bu hikâye, Edith Piaf’ın meşhur oluşunun ve sonraki çalkantılı döneminin hikâyesidir de aynı zamanda. Aksu, ona hayat vermiş gibidir sanki. Şöhretin, popüler kültürün, kapitalizmin insanı sürükleyeceği –maddi ve manevi– çöküşün bir prototipidir yaşananlar. Diyalektik materyalizmin zıtların birliği mefhumu vesilesiyle oluşturulan senaryo, bir şeyin ancak zıttıyla anlatılrsa anlam yaratabileceği fikri üzerine kuruludur. Bu sebeple, filmin ana çatışması olan –şan, şöhret ve para– sorunsalı, yoksulluk ve yoksulluk düşüncesi üzerinden değer bulur. Bu hususun manevi bir karşılığı da vardır ki, film, “altın vuruşu”nu bu nokta üzerinden yapar. Orhan’ın ölümü üzerine...

Ölümün gerisinde ise acı, hüznün ve bir yığın pişmanlık kalır. Artık meşhur olmanın, tanınıp bilinmenin kıymeti harbiyesi yoktur. Aşk yenilmiştir.

Menajerler, gazino patronları, plak firmaları sahipleri nesnel kötü ve kıfayetsiz olarak temsil edilir. Onlar için sanatçı, sadece bir üründür. Hülya’yı da Orhan’ı da öyle görürler. Orhan, “çok satar”sa onu, Hülya “çok satar”sa onu öne çıkarırlar. Bütün mesele, kimin daha fazla artı değer ürettiğidir.

Filmin bir diğer tartışması ise şarkıcıların meşhur olduğu ve peş peşe filmlerde oynadığı o dönemde Sezen Aksu’nun bu üretimi tek bir film ile sınırlaması kanımca. Aradan on sene geçtikten sonra bir filmde daha yer alsa da, Sezen’in önceliğinin sinema olmadığını bu kadar yıl ara vermesinden anlarız. Ancak bana göre, *Minik Serçe*’nin Sezen’e dokunur bir yanı daha vardır. Bilindiği gibi Sezen, geçmişten bugüne sıkı arkadaşlığa, dostluklara inanmış ve küçük ilişkileri “yeterli” görmüştür. Bu film aracılığıyla, henüz genç yaşında, şöhretin, popüler kültürün ne menem bir şey olduğunu da anlamıştır, diye düşünüyorum. Zira film, kaderleri menajerin ya da birtakım “patronların” iki dudağı arasında olan sanatçıların yaşamlarını gerçekçi bir biçimde anlatıyor. Sezen, henüz 20’li yaşlarının başındayken bu filmde, bu şekilde kaybolan birinin hikâyesine hayat verirken, sonraki yıllarda üreteceği eserlerin başında olup, tek karar verici pozisyonuna bürünmesi gerektiğine de öğrendi, diye düşünüyorum. Ki bu sayede, uzun yıllar dilediği şekilde üretim yapmaya devam edebildi. Eger o Piaf’tan önce dünyaya gelseydi, muhtemelen Piaf da bir

KİMSE ONU BEKLEMİYORDU

Yeraltı edebiyatı, bana pek bilinmeyen bir tabloyu hatırlatır. Şık giyimli asilzadeler, gayet özenli bir sofraya oturmuş, eller çatal bıçağa uzanmış, aralanan ağızlar az önce servis edilen yemeği afiyetle yemeğe hazırlanmaktadır. Ama kapıda beliren davetsiz misafir, herkesi şaşırtmış, odadaki herkesi bir parça korkutmuş, gözlerin yuvalarından hayretle çıkmasına sebep olmuştur sanki. Kapı ağzındaki bu hirpani giyimli şahıs, besbelli kimsede ağız tadı bırakmamak, sohbeti bölmek, kakhahaları yarıda kesmek, bu düzen içinde işleyen odayı darmadağın etmek üzere içeri girmeye hazırlanmaktadır.

Türkçede örnekleri hayli sınırlı olan yeraltı edebiyatının önemli romanlarından biri olarak sayılabilecek *Ağır Roman* yayımlandığında da, bu yemek tablosuna benzer bir etki göstermiş olsa gerek. Kimsenin beklediği, tanımadığı, adını sanını duymadığı bir adam, edebiyat ortamına, gerek dili gerek kurgusuyla, ayrıksı, rahatsız edici ve tekinsiz bir kitapla girmeye çalışmaktadır sanki. Bir nebze de olsa başarmıştır bunu. Bir tarafta romana hayli övgüler düzenlerle romanı kıyasıya eleştirenler karşı karşıya... Ama kitap asıl ününü ve çokça konuşulmasını galiba film uyarlamasına borçludur.

Toplumla, kanunla, hatta kendileriyle dahi uyum sağlayamamış kahramanlarla örülmüş; edebi dile bayrak açan, gündelik dile yaslanan, hatta bu gündelik dilin içinde çoğunlukla argodan oluşan başka bir kanal olarak dilin kendisiyle de sorunlu olduğunu ilan eden; varolan her türlü ahlaki sınıra karşı çıkan, ama sonunda kendisini de silmek zorunda kalan, erkeğin dünyasını resmedeyim derken o dünyanın resmine yenilen, hatta yer yer rahatsız eden bir anlayışın uzantısı *Ağır Roman*. Gili Gili Salih'in değil, İstanbul'un tam ortasındaki büyülmüş, tekinsiz ve kakhahası, kederi ve kanı gani gani akan, her türlü absürtlüğün gayet sıradan karşılığı. Kolera'nın hikâyesi daha çok. Reislerin,

kabadayılarının, hayat kadınlarının, gacıların, yeni yetmelerin; tamircilerin, berberlerin, hırsızların, gül satıcılarının; müziğin (en çok da klarnet ve darbukanın), esrarın, bıçak ışıltısının ve diş gıcırtdarının romanı. Erkeklerin romanı... Ama en çok da büyülmüş gerçekçi çağrışımlarıyla etkileyici sahnelerin romanı. Tıpkı şu örnekte olduğu gibi: "Yıkık-köpürlü Berber Ali, Orso'nun kahvesinden, mekânına geldiğinde Reco'nun aynaya çizdiği helikopter ve uçan adam resmi, Ali'nin sertliğinden ürkip buharlaştı. Reco, gözünden rulman bilyası gibi döktüğü yaşlarla havluları katlayıp sokağa damladı."

Bu hikâyenin tamamlanması için, yazının girişinde sözünü ettiğim resmin muhakkak bir devamı olmalı bir yerlerde. Kimsenin yemeğe beklediği adam, sahiden bir süreliğine gelip masanın başköşesine kurulmuş, onun bunun tadına bakmış, masadaki içecekleri bardak yerine şişeye kafasına dikmiş, korkuyla oturanlardan hesap sormuş, odadan kovulmadan veya zorla çıkarılmadan önce de masa örtüsünü çekip tüm yiyecekleri yere dökmeyi, birkaç tabak ve bardak kırıp seslerini boş odaya dağıtmayı (en azından bir kez olsun) aklından geçirmiş olmalıdır. Yazarın kendi eliyle sonlandırdığı hikâyesi yüzünden devamını tahmin etmek güç.

Şüphesiz devamı gelebilirdi. Bu hayli iştahlı dille bu büyülmüş atmosferin sürdürülebilir olup olmadığı bir kenara (çünkü, yazarın sonrasında yazacağı romanlar hiçbir zaman *Ağır Roman*'ın önüne geçemeyecektir) edebiyat tarihine etkileyici bir giriş yapan bir yazarın, belki kendi imgesine yenik düştüğünü, kitabında anlattığı o dünyanın içine daha fazla gömüldüğünü, edebiyatla hayat arasındaki ayrımı silip ikisini aynı potada eritmeye çalıştığında tökezlediğini, yazarın bir kısmı suça bulaşmış hayat hikâyesinden biliyoruz artık. Yazarın kendisine de ağır gelen bu hayat hikâyesinde, edebi olan geride kalmış, hayat tüm suçları ve trajedisıyla bir parça öne geçmiş gibidir.

Hakan Bıçakcı

İYİ KABADAYI YOKTUR

Ağır Roman denince aklıma ilk olarak duman geliyor. Ağızdan giren, burundan çıkan, sokaklarda asılı duran, dağılmak bilmeyen duman. Ve bu duman altı atmosferde soluk alıp veren Kolera Sokağı sakinleri: Ölenler, öldürenler, ölümlerden dönenler, ölmekten beter olanlar.

Hikâyenin merkezinde Salih var. Ciddiye alınmak için erkeklik rolünü tüm abartısıyla icra etmek zorunda olanların sistemine boyun eğmiş, zihni bulanık bir delikanlı. Mahallenin en saygı duyulanlarından Berber Ali'nin iki numarası. Otomobil tamirciliği yapıyor, rahatlamak için oje kokluyor, kendince mahalleyi kolluyor. Ve yeni kiracıları, seks işçisi Tina'yı götürür görmesiz ona vuruluyor. Yakınlaştıktan hemen sonraysa "hayat kadını"na aşık olan her film kahramanı gibi "Çalışmanı istemiyorum," demeye başlıyor. Mahallede dadanan Reis ve adamları ise, başta Tina olmak üzere herkes ve her şey üzerinde hak iddia etmeye başlıyorlar. Salih'in rol modeli olan, mahallenin ağır abisi Arap Sado, Reis'in adamları tarafından öldürülünce, sarıslan genç adam onun yerini almak üzere bir kahramana dönüşüyor adım adım. Filmdeki söylemle "kıyak bir bitirim" oluyor. Tüm bu olan bitenin fonunda bir de Kolera Canavarı var. Mahallenin karanlık köşelerinde insan avlayan bir seri katil.

Salih'in yükselişi, Arap Sado'nun ölümüyle meydana boş bulup mahalliyeye dehşet salan Reis'e kafa tuttuğu an belirginleşiyor. Karakterin hayatındaki bir tür kırılma anı bu. "Sen kanunsan ben belayım," diyor Salih ve bıçağını çekiyor. "Bir gemide iki kaptan olmaz," diyen Reis de düelloya icabet ediyor. Bu kapışma mahallelinin müdahalesiyle yarım kalsa da, filmin sonuna kadar sürecek olan büyük kavgaya başlamış oluyor.

"Bundan böyle kanun benim," diyor Salih aynı sahnede. Muhafazakar sinemanın anahtar kavramlarından biri bu söylem. Adı da vigilantizm, yani kişinin kendi hukukunu araması, kanun dışı düzen koruyuculuğu, adaleti bizzat sağ-

lama durumu. Şiddete baş vurarak düzeni, adaleti sağlayan birey. Kemal Varol'un da yazmış olduğu gibi: "Toplumla, kanunla, hatta kendileriyle dahi uyum sağlayamamış kahramanlar."

Savaşı kazanan Reis oluyor. Bunun üzerine finalde "Hep mi kötüler kazanacak?" diyor onun otomobilinde oturan Tina. Reis'in cevabı "Hayat," oluyor. Ama son sözü sigarası ile otomobili havaya uçuran Tina söylüyor: "Bu sefer kaybettin. Hepeyk."

Evet, Reis mahalleliyi haraca bağlayan, tecavüzcü, işkenceci, hayvanlara eziyet eden bir katil. Gerçek bir kötü. Ama iyi kabadayı diye bir şey var mı? Eli kanlı delikanlılar iyi ve kötü diye ayrılabilirler mi? Keyfi şiddet, kadını sahiplenme, namus adı altında terör estirme, delikanlılığın ilk kuralının eşcinsellere nefret kusmak olması konusunda aynı iki taraf da. *Ağır Roman* bu savaşın kazanını yoktur diyen bir finalle sonunda tarafsızlığını ilan eder gibi yapıyor bir yandan ama Salih'in ölümünü bir trajedi olarak sunuyor yine de.

Sert gerçeklikle masalsı ton arasında zor bir denge tutturmaya çalışıyor *Ağır Roman* ve bunu başarmakta zorlanıyor. Yoksulluk, İtalyan yeni gerçekçi anlatılarındaki gibi sert bir gerçeklikten çok bir tür karnaval, sonsuz bir gösteri gibi temsil ediliyor. Ancak çoğu zaman teatral ve yapay kalıyor. Yönetmen Mustafa Altıoklar'ın iki arkadaşıyla evsizden çok Seattle'dan çıkma bir grunge grubu gibi sokağın köşesinde durup mevzular üzerine yorum yaptıkları anlarda biraz tuhaf.

Ağır Roman bir erkek olma hikâyesi. Erkek olma eleştirisi olmasını ve iyi kötü ayrımının bu kadar basit ele alınmamasını tercih ederdim. Çünkü aşağılık komplekslerini kof bir delikanlılıkla maskeleyen, kötü esprilere manasızca çok gülen, racon takıntısı nedeniyle akıl tutulması içindeki karakterlere dolu bir yer bana kalırsa filmde karşımıza çıkan Kolera Sokağı.

GENELEVLER VE ŞAİRLER

Günah ya da suç, hadi yasa diyelim bunların hepsine; arzusun karşısında nöbet tutarlar. Sanaatçı, arzusunun önündeki seti kaldırdığında, hadi özgürleştğinde diyelim, yasaları çiğneyebilir. Ahlsız diyebilirler onlara eylemlerinden dolayı. Hatta hapsedebilirler. Adı cürümler için hapse tıkan, bizde gözükme de, Batılı meşhur yazarlar vardır. Bizde daha çok siyasi tutsak bulunur. Bir Genet gibi hırsızlıktan hapsedilen yoktur mesela. Alkol kullanımı, zina, uyuşturucu, bedensel şiddet gibi daha çok ayıp addedilen fiilleri sever bizimkiler. Şairlerimizin çoğu daha doğru dürüst yaşanmadan, alkolden ölmüştür maalesef. Anı yazılarında eski erkek ediplerimizin bir de kerhane iptilası vardır diyebiliriz. Özellikle meyhane sonrası kerhane ziyareti sanırım yoğun. İçeride neler olduğunu tam bilmemekle birlikte kerhane anıları anlatan yazarlarımız vardır. –Bu tür ayıp durumları yazarken aklıma hep Abdülhak Şinasi Hisar'ın Şair Nigâr Hanım ile alakalı anısı gelir, utanırım.– Şairlerimiz oldukça stresli bir ortama niye yönelirler, neden yönelirler bilemiyoruz. Bence konuşmaya, dertleşmeye gidiyorlar, aktarayım, siz takdir edersiniz.

Peyami Safa'nın bir gece Beyoğlu'nda, beşi ıctikten sonra Orhan Veli, Ahmet Muhip, Cahit Sıtkı ve Melih Cevdet Anday'ı kerhaneye götürdüğünü iddia eder Anday. Peyami Bey, bağırarak icra ettiği şarkıya muhatapları olan şairlerin de iştirak etmesi gerektiğini söylemiş hatta hafif de ısrar etmiştir. Sonra önlerine geçip geri geri yürüyerek ve iki eliyle de bu orkestrayı yöneterek İstiklal Caddesi'ni kat etmiştir. Peyami Safa anarya, diğer dördü düz yürüyerek girdikleri söylenir mekâna. Fakat Ziba mıdır burası yoksa Karaköy'deki genelev midir bilemiyoruz. Orhan Veli yaşadığına göre 1950'den öncedir. Peyami de en fazla kırklı yaşlarda oluyor. İlginç bir alışkanlık yaşa büyük edibin diğerlerini uygun adım marş kerhaneye götürmesi. Üstelik tarihte aktarılan tek hadise de değil bu? Sait Faik ile Ece Ayhan da Zibacıdır. Hatta Ayhan'ın aktarımla genelevdeki muhabbet fedaisi regl olduğunu söyleyip pencereden aşağı Abasıyanık'ı reddedince Abasıyanık ısrar etmiştir yukarıya doğru. Kadının kanlı bezi apış arasından çıkarıp salladığını görmüştür Ece Ayhan. Sonrasını bilmiyoruz, iki şair başka kapiya gitmiş mi acaba? O gün Cihat Burak da oradadır. İlk kez deneyecektir paralıasını.

Sözlü Beyoğlu Sanatı'nda (dedikodu) dilden dile aktarılan bir efsane de İlhan Berk'in genelev macerasıdır. Berk, adını soran kadına uğradığı libidinal kaza sonucu mahcup olmak için "Melih Cevdet" demiştir. Böyle bir şey olsaydı Berk bu meseleyi dışarı taşıyır mıydı bilemiyorum. Zor olan ihtimal ise *adıyla çalışan kadının* (Ece Ayhan tabiriyle) Berk'i tanıdığı halde denemek için adını sorması ihtimali ki bu da bana imkânsız geliyor.

Kitaplar karıştırıldığında, Garip Dönemi ve öncesi erkek ediplerin yukarıdaki örneklerde olduğu gibi bir kerhane alışkanlığının olduğunu görüyoruz. Tıpkı bir meyhane alışkanlığı gibi normal karşılanıyor. Saklanılmıyor. Oysa günümüzde bir şairin böyle bir eylemde bulunması onun aşağılanması, hedef gösterilmesi için yeterlidir. Hatta Oğuz Atay döneminde bile kendi yazdıklarından anladığımız kadarıyla kerhaneye gitmek büyük bir ayıptır. Selim Işık'ın neler çektiğini biliyoruz. Yine acayip bir mite göre bu romanları okuyup ontolojik sıkıntılara duçar olan gençlerin sadece ortamı solumak ve yapabilirse bir küçük sohbet için mekâna gittiklerinde "Ulan o pezevenğin yazdığı romanı okuyup okuyup geliyorsunuz, lavuklar," şeklinde aşağılandığını duymuştum. "Orospular" ve "pezevenkler" tarafından tartaklanmak mı? Nasip etme! Bir hatıram var anlatmak isterim:

2013 yılının Ekim ayında yazar Rüşdü Paşa ve şair Ozan Can Türkmen'e, "Abi kerhaneye gidelim mi, Karaköy'e?" demiştin, hemen kabul etmişlerdi, hızlı hızlı ilerlemiştik. Ben o zaman henüz yıkıp yerine kahveci dükkanları açılmamış Narmanlı Han'ın girişindeki iddia bayisinden kupon yapmışım. Beşiktaş alacak, Konya-Erciyes berabere ve Dortmund-Münih üst. Yüksek Kaldırım'dan aşağı süzüldük. Kıyafetlerimiz kerhaneye gitmek için uygun değildi. Mesela Rüşdü renkli pantolon giymişti, kafasında fötr ve sırtında bez çanta. Kerhaneyi paralı aşk için değil, şekil olsun diye ziyaret ettiğimiz anlaşılabilir. Bu anlayış hem halkı hem aşk işçilerini hem de güvenliği rahatsız eder. Eski adı Zürafa olan Alageyik

*Günah ya da suç,
hadi yasa diyelim
bunların hepsine;
arzusun karşısında
nöbet tutarlar.*

Bengisu Koyulan

sokağa girdik. Kapıya yanaştık, kapıda bir adet vücut araması yapan güvenlik görevlisi ve öten alet var. Rüşdü öttü. Sonra ben öttüm. Güvenlik emir verir gibi bana elini cebinden çıkart dedi. Metal eşya var. "Sen kime emir veriyosun ya," dedim "sen kimsin? Elinizi çıkartır mısınız diyeceksin," der demez Rüşdü atladı: "Sen bizim kim olduğumuzu biliyor musun, çıkarım mı kimliği?" dedi. Herifler yani beyefendiler zaten bizden kılanmış, zaten suçluyuz bir de üstte çıkmaya çalışıyoruz. Yav böyle intihar teşebbüsü olur mu ya diye bir yandan kendi kendime konuşuyorum? Katillerimiz pezevenk olacaktı. Yani bizi öldürdükleri için pezevenk unvanı almak değil, zaten pezevenkler bir de bizim katillerimiz olacaktı. Korktum ama susmadım çünkü aramızda masum var: Ozan. "Çantayla giremezsiniz," deyince "Rüşdü ben girmiyorum ya tamam," dedi. Ben de Ozan ile girdim. Hiç unutmam, sanat galerisinden çıkmıştık, orada da çantayı sorun etmişlerdi. Galeriler ile genelevler arasındaki bağlantıyı, sonrasında yapacağımız başka bir ziyarette Kadir Yanaç açıklayacaktı. Sokak gibiydi. İki sokak var Y şeklinde. Sağ sokaktan ilerledik içinde 50 erkek var. Bi şeylere bakıyorlar. Aynı tip giyinmişler. Daha evvel kerhaneye gitmediyseniz bu giyiniş biçimini tahayyül edemezsiniz. Sokağın sağındaki 2-3 katlı apartman gibi şeyin kapısında duran iki kadından biri "Bıyıklı bakar mısın?" dedi. Baktım. Çıplaktı. Üzerinde bikini vardı. "Allah Allah dedim burası plaj mı? Yanlış mı geldik Ozan ne oluyor." "Efendim," dedim kadına. "Dudaklarından önebilir miyim?" dedi

O an şiddetli bir hakikatin çarpıldığını anlamıştım. Hani aşk işçileri dudaktan öptürmezlerdi. Böyle anlatırdı. Bunu haykırmak istedim ama korkmuştum. "İlerleyelim bebeğim, dönüste öpüşürüz," dedim. "Bekliyorum," dedi. İlerledik bu kez sokağın sol tarafında bir kadın, "Hey sakallı" dedi Ozan'a. "Yaklaşsana." Ozan yaklaşmadı. Zaten korkuyoruz. Buraya neden geldiğimiz anlaşılabilecek diye. İlerledik. Ve sol tarafta kediler için dökülmüş kedi mamasına 20-25 tane kumrunun konduğunu, otladığını gördük. Kerhane kumruları, kerhane kedileri. O an İstanbul'da olduğumu, şiir diye bir şeyin olduğunu anlamıştım. Çıktık, bu işlerin insanı olamayacağımızı netleştirmiş bir sabitlikle Peyote'ye doğru yürüdük üç arkadaş. İlginçtir ki bir yıl sonra bir Kurban Bayramı sabahı bu sokakta çektiğim bir videodan dolayı yargılanıp ceza alacaktım.

2011 yılında İstanbul'daki en büyük festivale Güney Kore yapımı bir film gelmişti: *Yük*. Baş karakter annesi tarafından götürüldüğü kerhaneden kumbar ve çirkin olduğu için kovuluyordu. Dayanamamış ağlamıştım. (Sonrasında anlıyoruz ki benden nefret eden bir şair Halid Metin de aynı filmdeydi ve ağladığımı gördükten sonra benimle arkadaş olmaya karar vermiştir. Hâlâ görüşürüz.) Paradan başka bir şeyin geçmediği bir işletmede tüccarın bedene göre ayırmacılık yapması benim için tam bir yıkım olmuştu. Yıllardır düşünürüm paralı cinsel ilişkiyi, hiç teşebbüs etmem ama eksikliği bir lahza olsun beni terk etmez. Merak da yetmiyormuş, çok önce rastlasaydık.

Ücretsiz Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

BAK POSTACI GELİYOR

Karınclar ve arılar gibi, kimi hayvanlardaki yiyecek biriktirme ve koruma içgüdüğü bizde de var. Puldan kartpostala, tespihten pipoya, radyodan arabaya, elyazması, imzalı ya da ilk baskı kitaplardan paraya, tablolara çeşitli nesneleri biriktirmeyi seviyor bazılarımızın içindeki koleksiyoncu.

Koleksiyonculukta merak ve ilginin yanında, biriktirilenlerin ilerde değer kazanacağı düşüncesi de var kuşkusuz. Yani bu tür nesnelerin tarihsel, kültürel, sanatsal ve maddi değeri de kıskırtıyor insanı.

Çağ, kartpostalların da pabucunu dama attı artık – mektuplar gibi. Kaldı mı ki hâlâ kartpostal koleksiyonu yapanlar? Gittikleri kentlerden sevdiklerine kart atanlar?

Sandıklarda, çekmecelerde, kitap aralarında saklanan kartpostallara arada bir rastladıkça, eski günlere gidiyor hep aklım. Bir solgunluk oluyor bazen aklım. Bir ölü sarılık taşıyor gibi hep – rengârenk de olsa o kartpostallar. Geçmiş, geçmiş olmuyor çünkü çok zaman. Akıl, başa sarmakta usta.

Genellikle dikdörtgen biçiminde, bir yüzü resimli, zarfsız da gönderilebilen posta kartları kartpostallar. Kimi artist fotoğrafları ve şehir manzaralarıyla kimi de güllerden karanfillere çiçek ya da kedi, köpek, at ve koyunlardan, aslan ve kaplanlara hayvan resimleriyle süslü. Mutlu, yüzleri gülen, birlikte yürüyen, oturan, biri diğerinin göğsüne yaslanmış ya da dizlerine uzanmış sevgili fotoğraflarının bulunduğu kartpostallar.

Simlisi, pullusu, müziklisi, hareketlisi... Ama en çok da kar manzaralı, geyikli, Noel Babalı, sarı sıcak kulübeli olanları... Çok özlem, çok umut, çok mutluluk... Çocukluğuma, ilk gençliğime karışmış o ince telaşlar... Yılbaşı ve bayram öncesi, postanenin, kitapçıların önleri kartpostal sergilerine dönerdi. Çeşit çeşit, renk renk yüzlerce kartpostal... Özlenle seçilmiş, ne yazılacağı uzun uzun düşünülmüş, bir postane aranıp heyecanla gönderilmiş. Her biri birer uçan halı. Uçuş uçuş birer çarpıntı her biri.

Gönderenin eğitim durumundan ilgi ve beğenisine, şakacı ya da ağırbaşlı kişiliğinden ve yaşından gönderdiği kişiyle ilgili yakınlığına pek çok ipucu verirdi kartpostallar. Yılbaşında, bayramlarda, doğum günlerinde yanlarında bulunamadığımız aile fertlerimizin, dost ve arkadaşlarımızın, sevgilimizin yanına onlar gider – onlar öper, tebrik eder, onlar kutlardı bizim yerimize. İçten sevgilerin, uzun bekleyişlerin, imbikten süzölmüş ince sözlerin otacağıdı kartpostallar.

Kartpostalların arka yüzleri hep ayrılık, hep özlem, hep iyi dilekler tüterdi. Kime yazılırsa yazılınsın, en önemli özellikleri içtenlikleriydi. Kimi oldukça kısa, bir iki cümle yazmışken, mektup gibi uzun yazmak isteyip son söz-cüklerini yanlarda kalan boşlukları doldurmuştu.

ler... Çok düzgün bir yazıyla ya da kargacık burgacık harflerle, bozuk cümlelerle yazılmış olanlar... Gizli, uzak, örtük anlamlara uzananlar... Yazıl(a)mayanları da çağırırtırlar....

Kolay mıydı aylardır söylenemeyenler sıkıştırılıyordu bu birkaç satıra. İnsan kalbini sığdırmaya çalışıyordu – eksik gedik de olsa. "Hiçbir pul hiçbir zarfa yakışmıyor / Hiçbir zarf üç beş satıra" dediği Edip Cansever'in. İnsan kalbini pullayıp gönderemiyordu işte – istese de.

Eskiden ilkokullarda öğretilen "Postacı" şarkısını, günümüz çocukları biliyor mu bilmem. Gerçi şimdilerde postacilar pek de güzel haberler getirmiyorlar ya... İnce-uzun zarflarda, hâl hatır soran mektuplar, şenlikli kartpostallar değil de ya borç bildirimleri ya da icrayla, mahkemeyle ilgili mektuplar geliyor çoğunlukla. Bırakın aşk mektuplarını, selamla başlayıp selamla bitirilen asker mektupları bile unutuldu. E-postalar, sms'ler, whatsapp mesajları, e-card'lar, bugünlerin modası postcrossing'ler başka araçlar... Toplumsal ve kültürel değişimin göstergeleri. Bir başka hâlin, bir başka algının yolları diye bakıyorum onlara – ses almak ve ses vermek için.

Toplama, biriktirme merakının başladığı ilk yıllarda, kartpostallara, pul ve paralara ilgi duyuyordum. Anneme, babama gelenlerden, babaannemlere, amcamlara gelenlere... Bunlar arasında dedemin askerden gönderdiği çok eski tarihlilerden, amca, dayı, teyze ve halamın üniversitede okurken gönderdikleri de vardı. Sonra birçok çocukluk hevesi gibi yarım kaldı bu uğraş. Gerçi sürdürmek istesem de bulamazdım ya... Kartpostallarla kızım oynuyor şimdi, karıştırıyor onları, üflüyor tozlarını. Arada bir gözüme ilşenler beni bir öte zamana atıyor – bir ılık gülümseyişe...

Kartpostallar, çocukluğumun düşler üreten ikinci kaynağıydı – kitaplardan sonra gelen. Zarfın üzerinde yabancı bir şehir adı taşıyan posta damgası, bende hep uzaklara gitme, oraları gezip görme arzusu uyandırır. (Bu arzu, hiç dinmedi.) Hele yurtdışından, ailemizin Almanya, Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde çalışan yakınlarından gelenler...

Daha sonra bunlara, yat kaptanı olarak çalışmaya başlayan (bir kadın olarak seçtiği meslek yadırgansa da), sonra bir Fransız'la evlenip orada yaşayan kuzenimin kart ve mektupları da eklendi. Bende derin izler bırakan ilk yurtdışı gezimi de onunla yapmıştım – Paris'te.

Şu anda bir kartpostaldeki pulun üstüne "tak! tak!" mühür vuran bir el görür gibi oldum! Puldaki resmin gözü çıkarmış, yazılan sözler incinirmiş hiç umursamadan, bir robot gibi davranan Memur X, sıkıntısını, öfkesini, başkaldırısını pula yansıtmış sanki. Sanki bir kartı bende Paris'ten atıyor hep küçük İskender! Sanki hep birlikte bir başkaldırı yapıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranterey.org>

"bu kartı sana paris'ten atıyorum

çok türkçe bir aşkın ortasında
çok türkçe bir yağmurun mağarasında
çift kâğıtlının son dumanına sinen erezyonda
kelimelerden
beni aşğılayan, bir hiç yerine koyan kelimelerden
ve tehlikeli, korkunç hayvanlardan kurtulduğum,
kendime doğru
bir çıkış yolu bulduğum
güzel bir zamanda..

bu kartı sana paris'ten atıyorum:

bugün mavinin ayrı bir havası var
bugün rüzgârın özel bir şıklığı var,
bugün kuşların yağsünü çünkü sevgilim!
bugün kuşlarla senden, senin
o çok efkârlı ellerinden konuştuk uzun uzun
bugün kuşlarla senin resmini çizdik
bütün karakol duvarlarına
biraz sandviç yedik, biraz su içtik seni düşünerek
allahuna kadar fırlamaydık senin anlayacağın
bugün kuşların yağsünü çünkü sevgilim
bugün kuşlara senin ismini armağan ettik

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YOLCULUK

Gökyüzünün puslu, karşımda boylu boyunca uzanan denizin gri, ağaçların yapraksız, yeşilin solgun, mavinin donuk, toprağın kokulu, kuşların sessiz, havanın dışarı çıkma dediği bir sabah. Şemsiye altında koşar adım ayaklar, pencere camında yağmur taneleri. Uyanmak lazım geldi, içinde olduğum durumdan. Yaklaştım pencereye doğru dışardaki soğuk havayı çekmek için içime. Kendi yüzümü gördüm, karşımda duruyor. Buğulu camda. Bak tım uzunca. İlk her şey tıpkı bu camda olduğu gibi. Her düşüncemiz, her anımız iki yüzlü. Hani insan söylemedikleridir, söyleyemedikleridir. Kafasında dolaşan ama diline dökülmeyenlerdir çoğu zaman. Sustuğu kızgınlıkları, hayat bulmayan hayalleridir. Rahatça dışa vurduklarımızın ne kadar gerçeklik içerdiğini düşündünüz mü hiç? Daha iyi eğitim alması için çocuğumuza, kırılmasın diye eşimize dostumuza, yanlış anlamasın diye hısım akrabaya sansürleyip söylemiyor muyuz düşündüklerimizi? Aslında iyi niyetle "adap" gereği yaptığımız her bir hamle ikiyüzlülük değil mi? Başka türlü yürütmeyen ilişkiler ne yazık ki. Kambe beni ben olarak kabul etmiyor, ben de kimseyi olduğu gibi kabul etmiyorum özetle ve bunu sosyal ilişkilerin sağlığı adına yapıyoruz. Ne kadar susarsam fikrimi o kadar iyiymiş öyle mi? O kadar zararsız. Hâlbuki ben istiyorum ki; nasılsın dediğimde iyi değilim diyebil. İyi olmanın güçsüz olman anlamına gelmiyor bilirim, güçsüz olmanın kötü olmadığını bilmem gibi. Gerçek duygularımızı ifade etmenin, rütbelerimizi düşürmediği bir hayat ne güzel olurdu.

Kendime ikiyüzlü, sevdiğime ikiyüzlü, sevmediğime ikiyüzlü olmaya mecbur hissettığım bir düzeni reddetmek hayalim. Yalanı reddetmek. Ruhumdan gelmeyen her hamleyi elemek kararlarımdan. Şimdi benim sana iyi gelsin diye söylediklerim var ya, ben varım onların içinde benim duvarlarım var, benim doğrularım, benim tamlarım, yarımlarım var. Peki ne yapacak, dost o zaman? Dinleyecek mi sadece sen kendi doğrunu bulana kadar.

Tüm bunlar incelikten geliyor başımıza. Bize dayatılan iyi olma hâminden. İyi olmak dedikleriyle yalan söylemek o zaman. Hâlbuki ben yalnızca gerçek hislerimi söyledikimde iyi biriyim. Kırmamak, üzmemek hâlden anlamak yıkıyor gerçeklik duvarlarını çoğu zaman. Kırda da üzse de söylediklerin, gerçeği söylemek belki aslanan. Cesaretimiz var mı ne hissediyorsak onu söylemeye, aklımıza ilk gelen cümleleri çıkarıvermeye?

Alışlagelen düzen, bizi, istesek de istemesek de sahte bir ikili hayatın içine sokmuş. Ne batırıyor ne çıkarıyor. Kimi zaman kendine güvenmiyor insan, kalbinden geçenlerle ağzından çıkanlar bir olmuyor.

Baktım yağmur taneli camdan dışarı, ıslanan yüzleri seçmeye çalıştım tek tek kendi yansımanın ardında kalan. İç içe geçti her biri. Hayaller kurdum onların da adına. Belki de bu yalanlardır bize iyi gelen. Kendimize ve başkalarına söyledikimiz bu zararsız yalanlar. Kendimize iyi gelen bir var olma durumu seçiyoruz. Bize yakıştığını düşündüğümüz kararlar, bize yakıştığını düşündüğümüz sınırlar belirliyoruz. Ne olduğumuzla değil nasıl olmak istediğimizle ilgileniyoruz. Kim olduğuyla değil kim olmasını istediğimizle uğraşıyoruz karşımızdakinin. Ne sarsıcı bir hayal kırıklığı aşık olduğumuz yaşamın bize sunduğu.

Bu bir yolculuksa ki öyle, dönüşümün, değişimin, keşfetmenin, uyanmanın, farkına varmanın yolculuğudur. Bu bir yolculuksa kendimizi yok ederek dâhil olduğumuz her hayat bize kendimizi özelecek. Kendi olma hâlimizi. Bizi görmek istediği insana dönüştürmek isteyen herkes aslında olmak istemediklerimizi hatırlatacak. O an, o camdaki yansımaya yeniden ve yeniden bakmak gerek ve soru sormaktan vazgeçmemek ve bulacağımız cevaplardan korkmamak. O an cesur olmak gerek, karar vermek, vazgeçmek gerek, sarıp sarmalamak gerek iyi gelen senden olan ne varsa.

Kendini çözdüğünde, kim olduğunu ve hayattan ne istediğini bulduğunda azalır hayal kırıklığımız, eminim. Ve eminim bu yolda kırıp dökülenlerle tamamlanacak, beklentisi yalnızca huzur olan varoluşumuz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

*Alışlagelen düzen, bizi,
istesek de istemesek
de sahte bir ikili
hayatın içine sokmuş.
Ne batırıyor ne çıkarıyor.*

ŞAVKAR ALTINEL'İN FARKINDA OLMAK

1. Yeniler meselenin ne kadar bilincindedir, hakikaten bilmiyorum ama eskiden edebiyat dünyasının tavan arasında ilginç ve bir o kadar da keyifli bir rivayet gezinirdi. Rivayet, tin kaynağı meçhul olmakla birlikte, tavan arası yoklamalarını kesintisiz bir biçimde sürdürenlerin kimliği gizlenmezdi kimselerden. Aidiyetlerini göğüslerine ilıştirdikleri etiketlerde yahut rozetlerde taşıyan bu genç arkadaşlar, rivayette ifade edilen denklemin bir tarafında yer aldıkları için gururlanırdı da ellerinden geldiğince. Rivayet şuydu çünkü: İnsanlar ikiye ayrılır: EB'yi sevenler ve sevmeyenler...

Şimdilerde aynı rivayet meyhan masalarında yahut edebiyatçılara mekân kılınan lüks otellerin lobilerinde eski canlılığıyla varlığını sürdürüyor mu, kuşku ama bildiğim bir şey var: Ben, üniversite kürsülerinde, gazete köşelerinde, yayınevi yönetimlerinde, internet denetimlerinde bir parça etkili, hafif tertip de yetkili birisi olsaydım eğer, yeni yetme edebiyatçıların önüne ışık tutacağımı sandığım formülü şöyle dile getirdirdim pek fazla zorlanmadan: Okuyucu denilen ve riyakârlığı Fransız sembolistlerinden bu yana bilinen ekip, dikey bir kesit oluştuğunda veya yatay bir ekseninde bulunduğu kendi arasında ikiye ayrılır: Şavkar Altinel'in yazdıklarının farkında olanlar ve olmayanlar. (Behçet Necatigil jürisi, hayli geç de olsa farkına vardı bir parça!)

Şavkar Altinel'in Chicago Üniversitesi'ndeki sınıf arkadaşı Ruth, denklemin menfi kısmında yer alıyor maalesef. Babasının işi dolayısıyla çocukluğunun bir bölümünü Hollanda'da geçiren Ruth, Altinel'in, Hollanda'nın neresinde yaşadığını sorması üzerine, karşısındakinin Kafkas esintisi taşıyan derin bakışlarına hiç dikkat etmediğini ele veren bir ifadeyle, "Amsterdam'dan başka yer bilen mi var" diyecektir çünkü. Altinel, Hollanda coğrafyasını, Hollandalı bir coğrafyacı ölçüsünde anlatınca da bu kez şaşkınlığın gerisine sığınıp "Siz İngilizler yamansınız," diye mukabelede bulunacaktır hemen.

Bu eğlenceli diyalogun tam da İngiliz Edebiyat Tarihi dersinde meydana gelmesi çok da önemli değil doğrusu. Hatta Altinel'in, meseleye cepheden müdahale edip, "Siz Amerikalılar da herhalde Şavkar ismini taşıyan birisinin İngiliz olabileceğini düşünebilecek tek ulus-sunuz," demek yerine, nezaketini koruyarak, "Ashnda İngilizler başka ülkeler hakkında fazla bir şey bilmezler," cümlesiyle yetinmesi de çok önemli değil. Önemli olan, bu kısa diyalogun ipuçlarını haber verdiği yabancılaşma efekti.

2. Sadece *Tepedeki Yabancı* söz konusu olsaydı bile, Şavkar Altinel'in yersiz yurtsuzluk bahsinde üzerine düşeni hakkıyla yerine getirdiğini ifade edebildirim gönül rahatlığıyla. Hatta belki o kadarına bile gerek kalmadan, "Bir kitabı gerçekten okumanın tek yolunun onu kendi hikâyesimizin bir parçası hâline getirmek olduğunu hep söyledim," cümlesiyle de yetinirdim alfabeti bile yaralı bir gemide yol aldığını unutup. Kitapların gerçekten okunup okunmadığının en büyük merak konularından birini teşkil ettiği bir ülkede, böyle bir tanım anlamsız görülebilir. Edebiyat vadisinin dibace neferleri, 'gerçekten okumak' kadar 'gerçekten okunmak' türünden bir mantık manifestosuna yenik düşmedikleri için, denklemin ikinci tarafında ömür eskitiyorlar sürekli. Tıpkı Ruth gibi!

"İç dünyası karışık biri ne yapar?" Hayır, soruyu soran Ruth filan değil bu kez. Soru, doğrudan Şavkar Altinel'in kullandığı bilgisayarının tuşlarından dökülüyor ekrana. Durum bir miktar netleştiğine göre, sorudan ziyade cevabın önem taşıdığı anlaşılmıştır muhtemelen. Zira, kafasının karışıklığını yazı yoluyla tanzim etmeye çalışan biri, parmaklarının ucuna basa basa usulca yaklaşıyor ekranın gölgesi bir tarafına doğru. Edebiyatın pek de ısıltılı bir mahiyet taşımayan mağaralarına sığınan, yaşadığı travmalara terapi sağlayacağı umudunu ele ayağa düşürmeden yazıyla üstüne başına çeki düzen veren birisi üstelik bu insan. Dolayısıyla, cevabın "Şavkar Altinel'in farkında olanlar"a yönelik bir uyarı niteliği taşıması şaşırtıcı değil, şaşırtıcı olan yaraya kezzap ekleme biçimi:

"Elbette oturup hayatını yazar, sorunların çözülmediği ama daha kesin ve açık hale gelen bir hayatın, bir dünyanın, bir insanın, bir şeyin, bir düşünceyle gerçek hayattakinden

Başak Arslan

daha belirli bir şekilde ortaya çıktığı, sanat dediğimiz o güzel yalana sığmır. Kaleminden çıkanlar anı, biyografi ya da gezi gibi sözüm ona 'kurmaca dışı' bir türe ait olsa bile, karışık, nitelsiz varoluşundan kurtulup kurmaca bir kahramanın kusursuzluğuna kavuşur. İçi yazmasını engelleyecek kadar karışık da başkalarının yazdıklarını okur, başka kurmaca dünyalarda kaybolur."

Bu kez farklı bir okuma tarifi yapıyor Altinel. Tıpkı ilki gibi, bu ikinci tarif de esasen yersiz yurtsuzluğun görünür kılınma çabasıyla doğrudan bağlantılı. Yazıyı bir ideolojiye, bir dine yahut bir devlete sahip çıkma iradesi diye tanımlayanların veya böyle bir kaygıyla ön koltuklarda yer kapmaya uğraşanların bu paragraftan bir şey anlaması mümkün mü acaba? Zira, yersiz yurtsuzluk kadar dikkat çeken bir de travma ve terapi boyutu var meselenin. "İç dünyası karışık" insanların kendilerini yazmaya soyunmaları ile iç dünyaları tertipli insanların başkalarını yazmaya soyunmaları arasındaki uçurum orada öylece dururken hangi yöne çevirebiliriz ki yüzümüzü?

3. "Edebiyat bizi hayatın ağlamanın ve gülmenin ötesindeki trajikliği ve komikliği, insanın bu dünyaya yaşadığı

ölçüde edebiyattır. Buna giden yol da bir yazarın hayatla arasına hiçbir şey koymadan onu bütün çıplaklığıyla görmesinden ve göstermesinden geçer. Başka bir deyişle, her şey hayatı ilk kez karşılaştığımız yabancı bir şeymiş gibi ele alabilmekle başlar. Gerçek edebiyatın tek kaynağı budur."

Bu dört cümlede yapılan edebiyat tarifi, dört yılını Edebiyat Fakültesi'nin taşlı topraklı yollarında emekleyerek geçiren benim gibiler için de, yirmi dört yılını o fakülte-lerin kürsülerinde pinekleyerek anlamlandıran akademi mensupları için de sağlam uyarılar taşıyor aslında. Görülmemesi yahut bilinmemesi azaltmıyor değerini. Ömrünün en verimli dönemini edebiyat üzerine düşünerek *harcayan*, bununla yetinmeyip bir de düşüncelerini kitaplara döken Şavkar Altinel ayarında bir insan az bulunur bir nimettir bu ülkede. Ne yazık ki, akademi mensupları kadar, "yaratıcı yazarlık" kursu mezunları da, "edebiyat nedir" sorusunun gölgesinde akıl fikir dinlendirmek yerine, yazdıkları ipe sapa gelmez şeyleri, "edebiyat budur" diye burnumuza dayamakla meşgul uzunca bir süredir...

Bu açıdan bakıldığında, *Kvangvammun Kavsığı*'ndan "Edebiyatı tanıyanlar, Mavi Defter'den Hotel Glasgow'a uza-

nan öncelikli bir çizgi mevcut hemen yanı başımızda. Bu kitapların kimilerinin anlatı, kimilerinin anı, kimilerinin gezi yazısı gibi alt başlıklar taşıması çok da belirleyici değil, belirleyici olan Şavkar Altınel'in ısrarla aynı metnin peşinde koşması. Bütün bir yazarlık, Altınel de nitelikli bir edebiyatçının esasen tek bir metin yazdığını gayet somut bir biçimde biliyor çünkü. Dostoyevski için de geçerli bu, Vladimir Nobakov için de, Ahmet Hamdi Tanpınar için de geçerli, Adalet Ağaoglu için de.

Neden söyleyemelim ki, Wrocław sokaklarında gece yarısı otel ararınırken karşınıza çıkan ve kendisine yardımcı olmak için çırpınan genç bir çiftin arkasından, "Bir an, sisin şimdiden silikleştirmeye başladığı gövdeleri gibi, zamanın da gençliklerini, iyimserliklerini, cömertliklerini silikleştirip onları değiştireceğini düşündüm," diye hayıflanılan Şavkar Altınel'in, bir başka kitapta, neredeyse benzer bir bakış açısıyla kırılan aynalara yönelmesi, tam de bu yüzden son derece doğal:

"Daha ne gerçek bir seçim yapmış ne de bir şey kaybetmişim; 'hayat' da 'sanat' da benim için yalnızca tutum-raklı birer kelime, yapıp sönen birer ışık, parlak birer cam toptu. Çeşitli yangınların ikisinin de islenip karmasına, yamulup bükülmesine, beklediğimden başka kılıklara girmesine yol açacağını bilmiyordum. Sonra yavaş yavaş her şey değişti. Artık felç geçirip sakat kalmış birisi gibi olduğumu söylemek gülmek olur ama eskisi gibi olmadığım da kuşkusuz. Eskiden gençlik ve umut kadar uzak bir kitada yaşıyordum; şimdi nerede yaşadığımdan emin değilim."

4. Yazarın metniyle kurduğu ilişki, yazarın hayatla kurduğu ilişkinin sadece ipuçlarıyla değil, yansımalarıyla da yüklüdür. Yazılan eserle yaşanan hayat, genellikle görünenin fakat çoğu kez küçük bir gayretle sezilebilen ağlarla bağlıdır birbirine. Eğer hayatla eser arasında kopukluk varsa ve bu kopukluk giderek bir uçuruma dönüşüyorsa, hem yazardan hem de metinden kuşku duymak, hatta yamından yöresinden çabucak uzaklaşmak gerekir. En hafif ifadesiyle sahtekârlık, daha ortalama bir yaklaşımla riyakârlıktır çünkü bu. Şavkar Altınel'in farkında olanlar, bunun da farkındadır zaten. Yoksa, Glaskow'dan yola çıkarak birkaç fırça darbesiyle yaşanan hayatı ve o hayatın bir uzantısı olan edebiyatı böylesine etkileyici bir şekilde özetlemeyi kaç kişi başarabilirdi ki:

"Şavkar burada ömrü boyunca gerçekten istediği tek şey olan yazarlığa doğru ilk bir adımını atıp kendine bir edebi kimlik oluşturmaya başlamış ama mutlu olmamıştı. Doğrusunu söylemesi gerekirse zaten hiçbir yerde mutlu olmamış, hayatını hep sınırlı, dar, eksik bulmuştu. Ama başka her dönemde mutsuzluğunu kontrol altında tutmayı becerdiği de bir gerçektir. İstanbul'da yeniyetmeliginden duyduğu mutsuzluğa her deneyimin yeni olduğu bir zamanın, mutsuzluğu bile ilginç gösteren merceğinden bakmış, Chicago'da gençken, mutsuz olsa da, öünde bu durumun değişebileceği koskoca bir hayat olduğunu düşünmüş, kırk yaşla-

rında da mutlu olabilen bir yetenek olduğunu ve başka yetenekler gibi onun da herkeste bulunmadığını kavramanın getirdiği avuntuya kavuşmuştu."

Bir yamyla, herkesin uzun yahut kısa hikâyesi bundan ibarettir muhtemelen. Zihinle anatomi arasındaki temel çelişki, eksiltip daraltır anlam alanlarını. Ufkun bütün uçsuz bucaklığıyla karşımızda durması bile, çoğu kez sınırlandırılmış bir gökyüzü olarak algılanır zihin tarafından. Belli bir yaşa kadar bir mânâda "ruhun fiyatı" olarak kabullenilen mutsuzluk duygusu, o dönem geride bırakılınca edebiyatın temel malzemesine dönüşebilir az biraz gayretle. İnsanın önünde duran yıllar arkasında birikmeye başlayınca da, yetenek meselesi yansır aynalara. Teselli mi? Her gün sıradanlaşan kötülüğünün yeni boyutlarına tank olduğumuz şu ülkede tesellinin tahribatından başka nereye sığınabiliriz ki?

5. *Tetikçi Beklerken*'in sonlarında, edebiyata hikâyelerle başladığını hatırlatıyor Şavkar Altınel. Bununla yetinse ya, hayır, durmuyor orada ve her biri ayrı bir öykü konusu olabilecek çarpıcı detaylar sıralıyor hemen arkasından. "Hikâyeci olmak, üzerindeki etkilerden, çağın edebi zevkine uyma bocalarından ve 'edebiyat yapmak'tan –yani birer edebiyat ürünü oldukları iddiasıyla piyasaya sürülen metinlerin yüzde doksan dokuzunun yüzde doksan dokuzunu (bazen de yüzde yüzünü) oluşturan bütün o öğelerden– sıyrılıp kendimi ve dünyayı algılayışımı hikâyeye ifade edebilmeyi öğrenmek olurdu," sözleri apaçık bir uyarı aslında. Hikâye ve roman yazmayı, "yaratıcı yazarlık" kurslarında öğretebileceğini / öğrenebileceğini sananlara yönelik sağlam bir uyarı tabii ki.

Buna rağmen ya da tam bu yüzden, ister okur sıfatını taşıyın, isterse yazar sıfatıyla avunsun insana tuhaf gelen şu: İngilizce yazmaya karar vermiş ve İngiliz dilinde yazdığı ilk hikâyelerde dahi başarı kazanmış birisi, neden hikâyeyi bir kenara bırakıp şiirin bulanık sularında kulaç atmaya çabalar ki? En azından benim açımdan, anlaşılmayan bir başka şey daha var üstelik: Birkaç yıl boyunca, kendini edebiyatın varlık ve anlam alanlarından uzak tutabilme cesaretini gösterebilmiş bir insan, neden yeniden o işkence vadisine adım atma ihtiyacı hisseder ki? Bunun gerisinde yatan esrari yahut muammayı fena hâlde merak ediyoruz doğrusu.

Şavkar Altınel İngilizce yazsaydı eğer, Türkçe ile yapılan edebiyat iyi bir şairden mahrum kaldırı en fazla. Fakat, İngilizce ile yapılan edebiyat da bir büyük yazar kazanırdı. O büyük yazarın metinleri nasıl olsa Türkçeye de çevrileceği için Türkçe ile yapılan edebiyatın kaybı da hafiflerdi zaten. Bu sözlerle neyi amaçladığımı hakikaten merak eden birisi varsa aranızda şayet, *Tetikçi Beklerken*'in finalinde yer alan *Mevrouw Jirman* öyküsüne bir göz atсын fazla vakit yitirmeden. Katil orada öylece duruyor çünkü!

Kim bilir, belki bu sayede Şavkar Altınel'in farkında olan mutsuz azınlığa dâhil edebilirsiniz kendinizi..

KARABAĞLAR'DAKİ ESRARENGİZ DRAM

Olay İzmir'in Karabağlar ilçesinde, Sarıyer Mahallesi, 5686 sokakta gerçekleşti. Bir giyim mağazasında satış danışmanlığı yapan Mehmet E. (38) her zamanki gibi işinden çıkıp eve gelmişti. Ev hanımı olan eşi Aysegül E. (35) ve küçük kızları Sevgi E. (6) ile beraber yemek yiyip Survivor izlemiş, hemen ardından da dinlenmek için yatağına çekilmişti. Saatler 07.15'i gösterdiğindeyse acı gerçeği fark etmesi uzun sürmedi. Mehmet E.'nin bütün hayalleri çalınmıştı!

Evin altını üstüne getiren Mehmet E, eşinin ve kızının yardımı ile ne kadar ararsa ararsın hayallerine dair tek bir iz bile bulamadı. Durumu mağazadaki arkadaşlarına bildirerek izin almasından sonra da 155'i arayarak hırsızlık ihbarında bulundu. Mahalleye gelen ekip, evin etrafını bantlarla çevirerek olayı soruşturmaya başladı sonra.

Tek Bir Hayalim Bile Kalmadı

Mehmet E.'nin gazetemize yaptığı açıklama yürek burkan cinstendi. "Benim yaklaşık 10 kiloluk hayalim vardı. Sokakların hâli malum, hepsini üstümde taşımazdım genelde. Günü geçirecek kadarını alır, kalanını evin çeşitli yerlerine zulardım. Maksat nefsimiz körelsin. Gelin görün ki şimdi hepsini kaybettim. Tek bir hayalim bile kalmadı. Adalet istiyorum adalet," dedi.

Başta Mehmet E. olmak üzere, diğer aile fertleriyle görüşen komiser yardımcısı Rıfat Ş.'nin olay mahallinde yaptığı incelemeler neticesinde söyledikleriyse, soruşturmanın seyrini değiştirecek nitelikteydi. Son günlerde hayal hırsızlığının arttığını belirten Rıfat Ş., yetkililerin caydırıcı cezalar çıkarması gerektiğinin altını çizerek şu açıklamada bulundu: "Yapılan incelemede kapıda herhangi bir zorlamaya rastlamadık. Bu da bizi, hırsızın, aileye yakın biri yahut birileri olabileceği fikrini düşünmeye itti. Arkadaşlarımız Mobese kameralarına bakıyorlar. Biz de görgü tanığı arıyoruz, konu komşuya ve yakın akrabalara dair tahkikatımızı sürdürüyoruz. Birazdan şüpheli şahısların ifadelerini almak için merkeze intikal edeceğiz. Soruşturmanın gizliliği adına şimdilik daha fazla açıklama yapmayı uygun bulmuyorum," dedi.

Biz de polis memurlarıyla beraber Karabağlar Merkez Karakolu'na gittik. İlk aldığımız bilgiler Mobese kameralarında şüpheli bir duruma rastlanmadığına dairdi. Ayrıca kayda değer bir görgü tanığı da yoktu. Olayın yaşandığı gece, saat 22.43 ile sabah 07.15 arasında, E. ailesinin evi civarında hiç hareketlilik olmamıştı. Saat 00.38'de Aysegül E.'nin çöp atmak için çıkması dışında...

Sadece Çöp Attım Ayol

Mobese görüntüleri üzerine yurt dışına çıkma yasağı getirilen Aysegül E., kendisine yönelik suçlamaları şiddetle reddederek, gözyaşları içinde şu açıklamada bulundu: "Ben sadece çöp attım ayol. Televizyon izlerken meyve yemiştik, onun artıkları vardı poşetin içinde. Mehmet benim kocam. Hem onun hayallerini çalıp ne yapacağım? Çoğu beş para etmez zaten. Bu salak kesin aylak aylak gezerken bir yerde düşürmüştür. Asla kabul etmiyorum, asla!" dedi.

Polislerin aktardığı bilgiyle şaşkına dönen Mehmet E. ise uzun süre kendine gelemedi. Kızı Sevgi'nin uzattığı pet şişeden birkaç yudum su içmesinin ardından güçlükle konuşmaya başladı ve eşi Aysegül E. ile yaşadığı sorunları aktararak, komiser yardımcısı Rıfat Ş.'nin görüşünü paylaştığını itiraf etti. "Tamı tamına sekiz yıl, on aydır evliyiz. Hadi siz ona dokuz yıl deyin. Dokuz yıldır çektiğimi bir ben bilirim, bir de Allah bilir. Hâliyle şimdi siz de öğreniniz. Bu konuyu Allah ve siz hariç kimselere söylemedim yani. Hep içime attım. Attım, da ne oldu? En yakınım tarafından soyuldum. İnsan carısına da güvenemeyecekse

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Library

“Şimdi herkes kendi hayalinin peşinde. Herkes tutmuş ipin ucunu kendinden tarafa çekiyor.”

kime güvenecek bu dünyada" dedi ve kızına sıkıca sarılarak şunları ekledi: "Suç belli, suçlu belli. Gereği derhal yapılınsın. Hâlim de herkese örnek teşkil etsin. Siz siz olun kendinizden başkasına güvenmeyin. Hayallerinizin yerini kimseye söylemeyin."

Mehmet'i Pavyonda Görmüşler

Mehmet E.'nin karakol önünde yaptığı bu açıklamadan sonra, tarafların aileleri de olaya müdahil oldular. Ancak Ayşegül E.'nin annesi Neriman S. (57) iddiaları öfkeyle karşıladı. "İftira, hem de kuyruklu iftira! Benim kızım yapmaz öyle şey. Hem bu Mehmet olacak hayırsız son zamanlarda olmaz işlere karışmış, diyorlar. Geçen evde otururken benim ahretlik uğradı. Ona da eltisinin kuzeni söylemiş. Bir hafta önce Mehmet'i pavyondan çıkarken görmüşler. Kör kütük sarhoşmuş boyu devrilese. Oradaki karılara para yetiştirmek için hayallerini el altından satmıştır kesin," dedi ve bizlere unuttuğumuz değerleri hatırlatmayı da ihmal etmedi. "Bizim zamanımızda böyle değildi bu işler. Benim hayalim azaldı mı, beyim destek çıkardı. Ben de öyle yapardım. Hayallerimiz bir tasın içindeki taneyle suya benzerdi. Kavga güdültü olmazdı yani. Biz böyle gördük büyüklerimizden. Şimdi herkes kendi hayalinin peşinde. Herkes tutmuş ipin ucunu kendinden tarafa çekiyor."

Komiser yardımcı Rifat Ş.'nin emriyle çöp konteynerini inceleyen ekipler, Ayşegül E.'nin ifadesini doğrular nitelikte bir poşet buldular. Bahsi geçen poşetin bu olup olmadığını anlamak içinse, yetkili mercilerden parmak izi karşılaştırması istendi.

Hayallerinizi Evinizde Saklamayın

Yaşanan gizemli olaya ulusal basının da ilgi göstermesiyle kamera karşısına geçen Hayal Bankası Genel Müdürü Saffet Alnitemiz "Vatandaşlarımızı defalarca kez ikaz ettik, bir kez daha söylüyoruz, gelin hayallerinizi bankamıza yatırın. Hayalleriniz bizim güvencemiz altında kalsın," dedi. "Evinizde sakladığınız hayaller değer kaybetmeye mahkumdur yahut Mehmet arkadaşımızın maruz kaldığı gibi, bir hırsıza yem olabilir. Bankamıza gelin. Hayalleriniz sonsuza dek yaşasın"

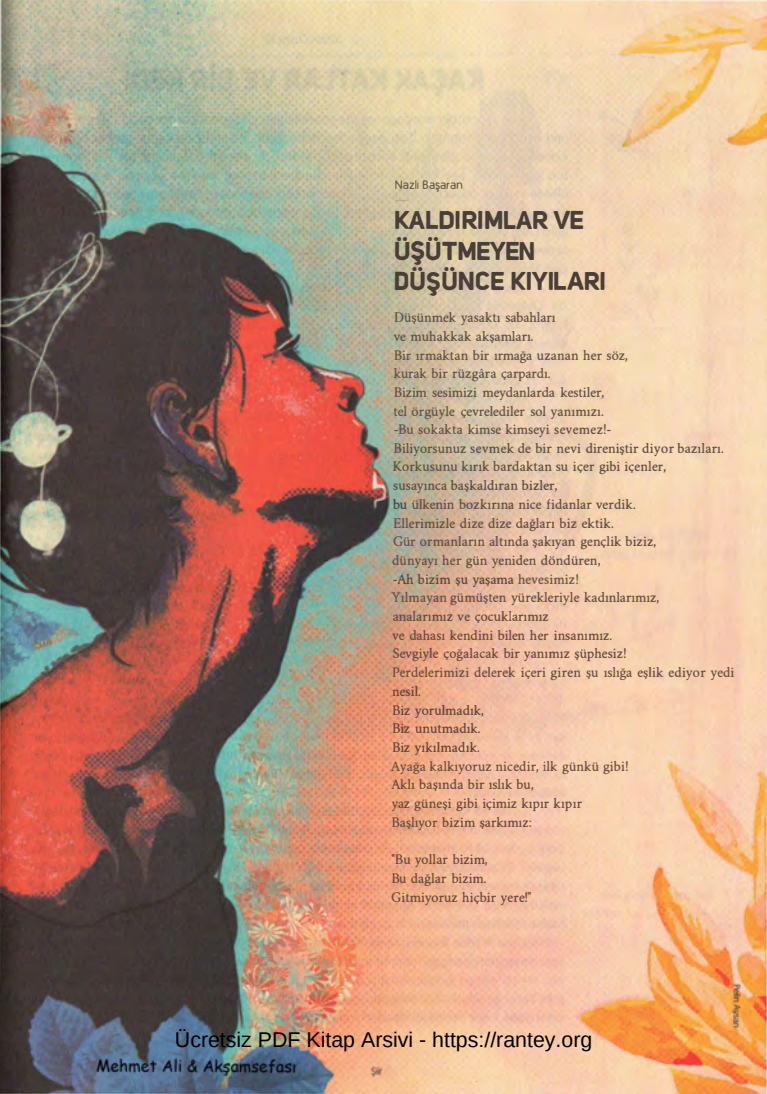
Basın toplantısına katılan Hayal Bakanımız Cevdet Zorlulugil ise "Evet," diyerek Saffet Alnitemiz'i desteklediğini belirtti ve hemen ardından bir Temel fıkrası anlattı. Fakat kimse gülmedi.

Yapılan açıklama sonrasında, Karabağlar sokakları maskeli grupların eylemlerine şahit oldu. Hayal Bankası'nın ATM'leri kullanılmaz hâle gelirken, göstericilerin "Komik fıkralar istiyoruz!" şeklinde slogan atarak barikat kurdukları aktarıldı.

Son Kullanım Tarihi Geçmiş

Olay nöbetçi mahkemeye intikal edince, biz de merakla Bayraklı Adliyesi'nin yolunu tuttuk. Nöbetçi mahkeme bilir kişi raporuna başvuracağını açıklayarak, davayı bir hafta sonraya erteledi. Duruşma çıkışında taraflar arası yaşanan arbedeye polis müdahale etti. Mehmet E. "Hayallerimi geri istiyorum!" diye bağırırken, Ayşegül E. hiçbir açıklama yapmadan annesinin evine gitti. Mahkemeye verdiği ifadesinde "Mehmet'in hayallerinden haberdar değildim. Keşke onların neye benzediğini bilseydim. Benimle hiçbirini paylaşmadı. Paylaşsaydı korkmazdım belki de. Siz bir hayalden korkmanın ne demek olduğunu bilir misiniz?" dediği öğrenildi.

Bir hafta sonra gelen bilir kişi raporunda ortaya çıkan gerçekse hayli enteresandı. Mehmet E.'nin hayalleri çalınmamış, son kullanım tarihi geçtiği için kendiliğinden yok olmuşlardı. Mehmet E. davayı kaybettiği gibi, eşi Ayşegül E.'yi de kaybetmenin üzüntüsü içinde şunları söyledi. "Keşke hayallerimi Ayşegül çalsaydı. Ben ne yapacağım şimdi?"

Nazlı Başaran

KALDIRIMLAR VE ÜŞÜTMİYEN DÜŞÜNCE KIYILARI

Düşünmek yasaktı sabahları
ve muhakkak akşamları.
Bir ırmaktan bir ırmağa uzanan her söz,
kurak bir rüzgâra çarpardı.
Bizim sesimizi meydanlarda kestiler,
tel örgüyle çevrelediler sol yanımızı.
-Bu sokakta kimse kimseyi sevemez!-
Biliyorsunuz sevmek de bir nevi direniştir diyor bazıları.
Korkusunu kırık bardaktan su içer gibi içenler,
susayınca başkaldıran bizler,
bu ülkenin bozkırına nice fidanlar verdik.
Ellerimizle dize dize dağları biz ektik.
Gür ormanların altında şakıyan gençlik bizim,
dünyayı her gün yeniden döndüren,
-Ah bizim şu yaşama hevesimiz!
Yılmayan gümüşten yürekleriyle kadınlarımız,
analarımız ve çocuklarımız
ve dahası kendini bilen her insanımız.
Sevgiyle çoğalacak bir yanımız şüphesiz!
Perdelerimizi delerek içeri giren şu ıslığa eşlik ediyor yedi
nesil.
Biz yorulmadık,
Biz unutmadık.
Biz yıkılmadık.
Ayaga kalkıyoruz nicedir, ilk günkü gibi!
Aklı başında bir ılık bu,
yaz güneşi gibi içimiz kıpır kıpır
Başlıyor bizim şarkımız:

"Bu yollar bizim,
Bu dağlar bizim.
Gitmiyoruz hiçbir yere!"

KAÇAK KATLAR VE BİR KEDİ

Şehrin karanlığı oturduğu sokağa yöneldiğinde, güneşin bu kadar erken batıyor olması onu hayrete düşürmüştü. "Saat henüz beş buçuk ama." Bir anlığına durup saatine bakarken yanından geçtiğini görmediği apartman görevlisi şöyle demişti ona, "Çöpü çok geç koyuyorsun kapağı abla!" İşte böyle bölünmüştü aklından geçenler; daha var oluşunu sorgulayacak, ülkede yaşanan felaketlerden kendi hayatında olup biten sinir törpülerine geçecek ve erkek batan güneşin herkese ama en başta kendine mutsuzluk verdiğine karar vererek tüm darbeleri bir kenara bırakıp devam edecekti. Ama öyle olmadı. İçinde bir direniş başlatmaya zamanı yoktu; zaman bulduğu anlardaysa naralar atmasını engellemeye çalışan baskıya karışık verecek gücü yoktu.

"Aman kızım, kiralık evin içine bir şey yaptırılmaz. İki gün sonra evlenip gideceksin. Dokunma sakın bir yere, çivi falan çakma o kadar." Çorba yaparken soğanı tüm koysa kafiydi, iki kapılı gardirop neyine yetmiyordu ki, insan tek olunca bulaşık makinesi kullanmak gereksizdi ve "Nasil hayatını idame ettireceksin ah kızım çok üzülüyorum, gözüme uyku girmiyor bazen inanır mısın?" Böyle yer ediyordu annesi aklında; izin almadan. Aklındaki en güzel köşeyi ona parsellemişti istemeden, o da gitmek bilmiyordu elbet.

Apartman görevlisinin kedisi –soluk gri renkteydi ve gözleri karanlığı çaresizce aydınlatmaya çalışan loş sokak lambası gibiydi– onu dikkatle izliyordu. Şanslı kedi idi. Keyifli ve tok. Geçenlerde zehirlenen onca sokak hayvanının görüntüsü, ardından işkenceye maruz kalan hayvanların haberleri, vicdan sahibi olmayan diğerleri; işte onlar da yerleşmişti aklına. Hadi düşündükçe yerlerini belli ediyorlardı tamam ama her seferinde bitmeyen kaçak katlar çıkmalarına ne demeli? Kaç tane zalim varsa kulağında, kaç vahşetten anlıyorsa katların içinde rahat, kaç bir kadını öldürmüşse ya da hakkı olmadan dokunmuşsa birine en tepede ve onun cezasını vermeyen başının üstünde...

*İçinde bir direniş
başlatmaya zamanı yoktu...*

Bir sabah uyandığında bombalar atılıyor olabilirdi başında. O zaman gerçekten iyi yaşamak diye nitelendirebileceği bir hayata yetmediğini düşündüğü maşını gününde alabilmek için işinin başında uğraşırken, yorulurken ve debelenip dururken aklının bir köşesinde biraz alan açmalıydı patronuna. Oradan çekip çıkarması da çok zordu. E malum, patronu da çoktan kaçak katlarını çıkmıştı yerine. Lüks lambası da vardı; gece uykuya dalmasına ramak kala açıp şu cümleyi mırıldanırdı: "Vallahi ben de paramı alamıyorum, inanır mısınız?"

Hava soğuktu, o ise baştan aşağı terlemişti. Bazen akınlar başlıyordu aklında. Daha ilk gün gelip çimli yere göz diken O, (bundan böyle kumpasçı olarak anılacaktır) bu çarpık yerleşkenin içinde koskoca gökdelenin sahibiydi artık. Akınların en başı ve en keyif alanı da yine bu kumpasçıydı. Çünkü en iyi o biliyordu tat kaçırma ve en önemlisi birkaç yıllık maziden güç alıyordu. İşte tüm diğer baskıları susturabilirken bir süreliğine, onu değersiz ve yetersiz hissettiren bu güce karşı koymayı bilmiyordu. Hatta kumpasçı böyle zamanlarda diğerlerinin alkışlarını, çiğliklerini selamlıyor ve heyecanın doruğa çıkmasına neden oluyordu.

Nafile bir çabaydı gösterdiği. Daha iyi bir yaşam hayal ettiği her an daha kötülerinin olduğunu kendine hatırlatan bir diğer kaçak kattaki ses hevesini kırıyordu. "Nedir o elindeki cephanelik?" diye sorarken aslında küçümsüyordu. Cebir ve hileyle mi susturmalıydı hepsini? Düşündüğünü yazmanın güç olduğunu, kapısının önüne beton dökerken hatırlıyordu bu ses. Aklının her yerine korku salınca kaçak katlar daha da büyüyor, onları yıkmak imkânsız oluyordu. Sonunda uyuyordu ama. Ne yapsın yani? Bazen diken üstünde, bazen rahatsız ama bazen de mışıl mışıl... Herkes gibi.

Güne istekle başlayacağını, hayattan keyif alacağını, insanları seveceğini, hak etmeye niyetlenemeyeceğini, olumlu düşünerek haksızlıkların üstesinden gelebileceğini söyleyen sayısız kişisel gelişim kitabı okuduktan sonra hâlâ aklındaki kaçak katlar yerinde ve gelişirken, gördüğünde onu mutlu ettiğine inandırılan her şeyi bir kenara bırakmıştı; dolunay, güneşi, hoş vermesini tavsiye eden cümleleri... Asıl gerçek kendisiyle birlikte her yere

*Asıl gerçek kendisiyle
birlikte her yere geliyordu...*

geliyordu ve güneşe bakıp biraz mutlu hissetmek için çabaladığında, o gerçek "Çöpü çok geç koyuyorsun kapıya abla" diye sesleniyordu. Apartman görevlisinin de küçük bir yeri vardı aklında. Çünkü çöpu erken çıkarabileceği bir zamanı yoktu, anlıyor musunuz?

Kedinin bakışlarına karşılık o da gözlerini dikti ona. Ne görüyordu, ne kadarını görebiliyordu acaba? Her şeyi daha mı net algıliyordu yoksa bir karaltı mıydı onun için? Kuşandığı silahlarını, cephaneliğini, aklına kurulan çarpık kenti ona baktığında görür müydü? Kedinin gözünden kendini anlattığı bir öykü yazsa nasıl olurdu? Ya da başkası onları anlatsa daha mı iyi olurdu? Aslında yenilmediğini, bazen beyaz bayrağı çekecek gibi de olsa yeniden direnmeye güç bulduğunu o anlatmazsa nasıl bir öykü olurdu ki? "Büyük olasılıkla başladığı gibi biterdi, hatta bir öykü bile denemezdi anlatılana," diye düşündü karşı kaldırıma geçip ilerdeki karanlık sokakta gözden kaybolurken.

12 Aralık 2019 saat 17.40'ı gösterdiğinde gri boyalı bir apartman kapısından sokağa bakan bir kedi görülmüştü; karşı kaldırımda belli belirsiz fark edilen bir karaltıya bakarken.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

TAHİR BEY'İN BACAKLARI

Gözleri sımsıkı kapalı. Yüzüne bakmasını istiyorsun. Yorgunsun. Yine bu karanlık odada, sabahdan beri. .. Bacakların titriyor halsizlikten. Bu iş için yaşlandın galiba. Aslında orta yaşlı bile sayılmazsın. Zaten yorgunluk değil bu, bezginlik. Eskiden günlerce üst üste, bana mısın demezdin. Şimdi daha bir saat geçmeden bunalmaya başlıyorsun. Üstelik şöhretin azılı suçlular arasında olduğu gibi duruyor. Hepsini senden delicesine korkuyor. Açmıyor gözlerini. Öfken artıyor. Bir an önce bitsin istiyorsun. Akşam eve gittiğinde bir dolu ilenme, sıkıntı karşılayacak seni. Kavgaya etmekten yoruldu, öyle ki ne için kavgaya ettiğini bile bilmiyorsun çoğu zaman. Koltuğuna oturup ayaklarını uzatsan da dinlenemeyeceksin. Şu iş erken biterse, belki eve gitmeden önce kafanı dinleyebileceğin, akşam için güç toplayebileceğin bir iki saat kalır sana. Leş kokulu boynunu tutup silkeliyorsun. "Yavaş," diye bağıyorsun o korkutucu, tarazlı ses tonuyla. "Ben sana açtırmasını bilirim." Yakasını bırakınca çuval gibi yığılıyor olduğu yere. Sağ kulağında elmas küpesi. Çok terliyor. Çiçekli gömleği sırlıslıkla. Avucuna bulaşan ıslaklığı pantolonuna silip temizliyorsun.

"Görürsün köpek!"

En büyük numarana geliyor sıra. Elini kemerine atıyor, çekip çıkartıyorsun. Kıpırdanmadan yatıyor olduğu yerde. Korunmaya çalışmıyor. Üzerine eğilip yaşıyor mu diye bakıyorsun. Biraz hırpalamam için vermişler eline. Korkut demişler. Ne suçu olduğunu, hatta suçlu olup olmadığını bile bilmiyorsun. Eskiden umursamazdın böyle şeyleri ama artık... Neden yapıyorum bunu diye düşünürken buluyorsun kendini. Evde durmaya dayanabilecek olsan, istifa edip gidebilirdin çoktan. Açıyor gözlerini. Dayak yemekten yorulmuş suratı, silik bir ışık taşıyor üzerinde. Kısacık, belli belirsiz bir nefes geliyor kan oturmuş dudaklarının arasından.

"Efendim?" diyerek eğiliyorsun üzerine. Yutkunuyor zorlukla. Dudakları güçsüz. Handiye fısıltı... İyice yaklaşıyorsun kulağını.

"Senin..."

"Benim ne?"

Gücünü toplayıp tek nefeste soruyor:

"Senin kızın, karın yok mu?"

"Ne diyorsun lan ibne!"

Tekrar açacak oluyor ağzını. Kemerini kaldırıp tokayı olanca gücünle vuruyorsun yüzüne. Gözünün altındaki ince deri ilk vuruşta ayrılıyor. Yanağından akmaya başlıyor kan. İniyor, elini kaldırmaya çalışıyor, gücünün yetmeyeceğini anlayınca vazgeçiyor. Eline bakıyorsun. Kocaman taş bir kadın yüzüğü. İğrenmen artıyor. Zorlanarak dönüyor yattığı yerde. Yaralı gözünü soğuk beyaz betona dayıyor. Kasılmış omuzlarının gevşeyip çözülüşünü görüyorsun. Nefes nefesesin. O çözülüp dağıldıkça senin de içinde bir ipelik çözülüyor sanki. Daracık odanın köşesine oturup sırtını beyaz fayansa dayıyorsun alışkanlıkla. Sigaranın dumanı genişleyip dağılarak yok oluyor floresan ışığının altında. Yavaş yavaş rahatlıyorsun.

Koridorda Apo'yla karşılaşıyorsun. Telaşlı görüntüyor. Daha iki ay oldu memuriyetini alalı. Hemen alıştı buraya, bu garip dünyaya. Selami Müdür seni çağırıyormuş, acılmış. Canının sıkıldığını belli etmeden tamam diyorsun. Gömleğin sırlıslıkla. Kan lekeleri... Önce odana geçeceğini söyleyip sana temiz bir gömlek bulmasını istiyorsun.

Tam giderken, "Kuş öttü mü komiserim?" diye soruyor sırtarak. Sana özeniyor. Belki de ilerde yerine geçmenin hayalini kuruyor. Kuşun bayıldığını söylüyorsun. -Belki de ölmüştür- Apo'nun gözlerindeki dehşet hoşuna gidiyor... Fazla uzatmadan, sen dönene kadar ayıltmalarını isteyip odana gidiyorsun.

Odana girdiğinde için bulaniyor. Selami iyice azıttı son günlerde. En ufak şeyler için bile odasını çağırıp toplantı istiyor. Eski köye yeni adet... Zaten baştan beri ısınamamış-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranthey.org>

Merve YİĞİT

tın, bir de müdür olunca. O kurumlu, üstten bakan hâli... Geçen gün yine böyle alelacele çağırılmış, elinde ne iş varsa bırakıp odasına gelmeni istemişti. Karşısındaki koltuğa oturtup uzun uzun yüzüne bakmış, "Yahu komiser," demişti "Bu kadar zaman oldu biz seninle hiç alem yapamadık. Bir akşam yengeye bir şey uydur da dağıtalım azıcık." Yüzünde yağlı bir suç ortaklığı, arkasına yaslanıp göbeğini kaşıyarak devam etmişti konuşmaya. "Hem şu Kırbac lakabının hikâyesini de anlatırsın. Ne diyorsun? İyi olmaz mı?" Yine kesin ipe sapa gelmez bir şey için gittiğine eminsin o odaya. Üstelik bu yorgunlukla... Bu sefer acele etmeyeceksin. Beklesin. Kapıyı kilitleyip yığılr gibi oturuyorsun koltuğuna. Masada karının, kızın Elif'in sana gülümseyen resimleri. Parmakların uyuyor. Som altından teşkilat yüzüğünü özenle çıkarıp çekmedeki kutusuna yerleştiriyorsun. Kızına kalacak tek miras. Islak gömleğini koltuğun arkasına astığın anda telefon çalıyor. Selami, nerede kaldığını soruyor. Sesi telaşlı. Anlaşılan bu sefer mesele ciddi. Çıplak vücudunu oda kapısının ardına saklayıp koridora, Apo'ya sesleniyorsun var gücünle. Elinde renkli bir gömlekle koşarak geliyor. Kimsede temiz gömlek bulamadığını, en sonunda sorguda baygın yatan şerefsizin çantasına bakmayı akıl ettiğini anlatıyor kendisiyle gurur duyarak. Gömleğe bakıyorsunuz. Ağaçlar, dalı yeşilli. Yakınında sıklamlen çiçekler, göz alıcı. Parlıyor gömlek. "Bu ibne şeyini mi giyeceğim lan ben?" diye soruyorsun. "Esağfurullah komiserim," diyor Apo. Telefon cayıp cayıp çalıyor. Kanlı gömleğinle gidemezsin müdürünün odasına.

*Yine kesin ipe sapa
gelmez bir şey için
gittiğine eminsin o odaya.*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Odasına girdiğinde şaşırıyorsun. Selami, her zaman oturduğu geniş arkalıktaki tahtından kalkmış, masasının önünde duran misafir koltuklarından birine ilmiş. Karşısındaki koltukta lacivert takım elbiseli geniş bir adam. Keline odanın beyaz ışığı parlamış. Rahat, yayılmış oturuyor. Odaya girişle ayağa fırlayan Selami'nin gözü gömleğine takılıyor. Kollarıyla önünü kapatmaya çalışıyorsun çaresizce. Fayda etmeyeceğini anlayınca: "Sormayın müdürüm," diyorsun. "Temiz gömlek bulamadım. Bu da şey oldu işte."

Selami odaya girdiğinden beri seni süzen adamı işaret ediyor telaşla.

"Tahir Beyle tanışmıyorsunuz değil mi komiserim?"

Şaşkınlığın artıyor. Meşhur Tahir Bey burada demek. Yüzünü göreceğine hiç inanmadığın Tahir Bey. Adı emniyet koridorlarında efsane. İsmi çok duyduğunu, tanışmaktan memnun olduğunu söyleyerek elini sıkıyorsun. Üzerinde çok hakkı var, biliyorsun. Ne zaman bir memurun başı sıkışsa aranan, hemen her sorunu ikiletmeden çözen... Nasıl olduğu belirsiz, kimliği saklı Tahir Bey. Karşında şimdi. Seni ismen bildiğini, tanışmaktan şeref duyduğunu söylüyor. Kibar bir adam Tahir Bey. Ne yapman gerektiğini sorarçasına Selami'ye bakıyorsun. Odanın ortasında, ayakta. Selami panikte. Gözleri büyüyüp küçülüyor. Gerginliğe daha fazla dayanamayıp koltuklardan birine iliyor. Sanki bu anı bekliyormuş gibi hemen konuya giriyor Tahir Bey. Sabahtan beri kan ter içinde hırpaladığın herifin, kendisinin isteğiyle getirildiğini söylüyor. Kaldığı bir otelin resepsiyonunda çalışıyormuş. "Yalan tabii. Esas işi vatan hainliği. Katılmadığı eylem, yürüyüş yokmuş köpeğin. Zaten kılığı kıyafeti görmüşsündür," diye ekliyor. "Karı kılıkının teki, bir dolu örgütte ismi varmış. İnsan hakları, yok işte hayvan hakları, kadın hakları bilmem ne diye diye toplumu dinamitliyorlar. İşte birkaç gün önce iş için gittiği bir otelin resepsiyonunda çalışıyormuş bu it." Anlatmaya devam ettikçe altından ne çıkacağını merak ediyorsun. Selami de seninle birlikte, pür dikkat. "Sana bir şey anlattı mı komiser?" diye soruyor Tahir Bey. Tam cevap verecek, hayır diyecekken kapının çalmasıyla irkiliyorsun.

Ortada bir aile kaldıysa tabii. Her akşam edilen o kavgalardan, bağırış çağırışlardan geriye ne kaldıysa...

Odaya girdiğinde Elif kimseye bakmadan doğruca yanına koşup boynuna sarılıyor. Gözleri şişmiş, kan çanağı. Selami'ye bakıyorsun göz ucuyla. Bu durumda memnun olmadığı belli. Kızının odaya girişiyle bir inleme duyar gibi oluyorsun Tahir Bey'in dudaklarından. Bacak bacak üzerine atmış, soluğu duracak handiyse. Nefes nefese Elif'e bakıyor. Yüzü kıpkırmızı. Kızın ağlamaya devam ediyor. Son günlerde gelen krizlerden biri daha. Dün akşam annesiyle ettığın kavgaya bağlıyorsun. "Senin yüzünden delirdi kız," demişti karın. Tahir Bey sürekli olarak bacak bacak üstüne atıyor, koltuğunda rahatsız kerkinin, bir öne bir arkaya gidip geliyor. Çok kızdı diye düşünüyorsun. Oysa kızın onun izniyle girdi odaya. Kapının açılışıyla Apo'nun yanında gördüğünde inanmadın, ne yapacağını bilemedin. "Çok ağlıyor komiserim, zapt edemedim," dedi öfkeli bakışlarını gören Apo. Tam o anda Tahir Bey girdi devreye,

"Üzmeylem kızcağızı, al Selami babasının yanına!"

Sonra da acelesi olmadığını söyleyip bir bardak su istedi. Şimdi ise kıpkırmızı, rahatsız, parlayan keline ter damlacıkları. Kızına buraya nasıl geldiğini soruyorsun. Cevap vermiyor, ağlamaya devam ediyor.

"Gönderirim Elif seni eve!"

"Annem gönderdi," diyor. Rehber öğretmen evi aramış, karın da babasına götürün o anlar derdinden, konuşsun rahatlatmış demiş.

"Elif ne oldu?" diye soruyorsun öfkeyle. "Ne konuşacakmışız?"

"Yapma babası," diye araya giriyor Tahir Bey. "Bir derdi var herhâlde, gitme üzerine."

Rahatsız oluyorsun. Ailenin iç meselesine kadar karışması. Bu cüret... Ortada bir aile kaldıysa tabii. Her akşam edilen o kavgalardan, bağırış çağırışlardan geriye ne kaldıysa...

Okuldaki arkadaşlarından birinin uzun süredir kendisiyle uğraştığını söylüyor Elif. Neden olduğunu anlamıyormuş. Önce küçük laf atmalarla başlamış gün geçtikçe dozu artmış. Sürekli kötü kötü bakıyor, geçerken çelme takıyor, her boşlukta saçını çekiyormuş. Bu yastaki çocuklara yaklaşmaz olabileceğini biliyorsun ama bu anlattıkları sana bile geli-

yor. Bir öfke dalgası yükseliyor bedeninden, tutuyorsun kendini. Neden öğretmenine ya da size gelip anlatmadığını soruyorsun. Korkmuş, utanmış şikâyet etmeye. Ama bugün olanlardan sonra dayanamamış artık. O çocuk –sormana rağmen adını inatla söylemiyor kızın– yemek teneffüsünde yanına oturmuş, uzun süre gözünün içine bakmış hiçbir şey demeden. Sonra da eğilip babasının kötü bir insan olduğunu, kızdığı insanları bir odaya alıp canlarını yaktığını söyleyip sen Kırbaç'ın kızısın demiş.

Kızına bakıyorsun bir süre. O çocuğun bunları kimden öğrendiğini merak ediyorsun. Ama Elif adını söylemeyecek, biliyorsun. Bir şeyler geveliyorsun ağzında.

Elif, Tahir Bey'in yanında oturuyor. Sakinleşmiş. Tahir Bey senin kötü bir insan olmadığını anlattığına kızına. Bacak bacak üstünde. Selami'ye dönüyorsun. Sinirli. "Siz devam edin Selami'ciğim," diyor Tahir Bey. Teri, gömleğinin yakalarına geçmiş. Müdürünün yanına oturup tekrar özür diliyorsun. Nerede kaldığınızı soruyor özüne cevap vermeden. "Sorguda-kinde," diyorsun.

"Hah," diyor fısıltıyla. "Evet."

"Bak komiser, şimdi bu şerefsiz bu otelde çalışıyorum numarasıyla bir şeyler peşinde belli ki. Önce sen söyle bakayım, ne çıktı bunun çantasından?"

Tam olarak hatırlayamadığını, bir iki kitabın dışında, turnak makası, tehlikesiz bir bil-diri, sergi kataloğu gibi önemsiz şeyler çıktığını söylüyorsun. Gömlekten bahsetmiyorsun. Tahir Bey, Elif'i yanına oturtmuş, senin ne kadar önemli biri olduğunu, ülkemiz için kötü adamlara karşı savaştığını anlatıyor. Teri ceketine kadar geçmiş.

"Sıkıştınız orada," diyorsun.

Sana dönüyor Tahir Bey, ilk defa bu kadar öfkeli.

"Siz bizi bırakın, işinize bakın," diyor.

O anda aklına geliyor;

"Bir de küçük kayıt cihazı çıktı müdürüm ama içinde kaset filan yok. Boş yani."

"Tamam," diyor. "Sen sordun mu kasetin nerede olduğunu bu yavşağa?"

Sormamıştın, haberin yoktu kasetin öneminden. Sana sadece birazcık hırpalamanı söylemişlerdi. Her zamanki gibi.

"Sor," diyor Selami. "Sor! Öğren!"

Tahir Bey kolunu Elif'in boynuna atmış gülererek bir şeyler anlatıyor, kasılmış bacakla-rının gevşeyip çözüldüğünü görüyorsun. Sonra tekrar bir kasılma. Sağ eli, kızının sırtıyla beli arasına gidip geliyor. Ürperiyorsun. Selami'nin sesi kendine getiriyor seni.

"Duydun mu?" diye soruyor.

"Duydum müdürüm. Tamam."

Tahir Bey gözlerini Elif'ten ayırmadan konuşuyor. Sağ eli şimdi, kızının dizleri üze-rinde. Üstü başı sırlısklam. Damladı damlayacak.

"Neymiş bu kaset?" diye soruyorsun Selami'ye dönüp.

Tahir Bey bacak bacak üstüne atmış tekrar, sol eli sol baldırının üzerinde ileri geri gidiyor, canı yanıyor sanki, acı çekiyor.

"Aramızda kalsın," diyor Selami sesini iyice düşürerek. "Odasına gizli girmiş adamın. Bir yere kamera koymuş, derdi neyse artık. Zora düşürmek istiyor belli ki Tahir Bey'i."

"Ne varmış müdürüm odada? Niye koymuş?"

"Orasını bilmeyiz," diyor Selami. "Bizim işimiz o kaseti bulmak. O kadar! Ha bir de şu gömleği çıkar üzerinden. Adam gibi bir şey giy. Kızın bile garip bakıyor."

Sonra dayanamayıp o yağlı gülüşüyle:

"Demek ki vardı bir işi," diyor. "Elinin kiri anladın mı komiserim?"

Elife dönüyorsun. Tahir Bey'in sağ bacağının üzerinde oturuyor. Göz göze geliyorsu-nuz. Gülümsüyorsun sana. Tahir Bey yerinden ok gibi fırlayıp artık gitmesini gerektiğini söylüyor.

"Sen anlatmışsındır Selami'ciğim durumu. Hadi komiserim göreyim seni."

Elinizi sıkıp kapıya doğru zorlanarak yürüyor uyuşuk bacaklarıyla. Kapıyı açtığında eşikte bekleyen Apo'yu görüyorsun. Tahir Bey'e başıyla selam verip sana dönüyor:

"Kuş ayıldı komiserim, devam edecek misiniz?"

"Kuş ayıldı komiserim,
devam edecek misiniz?"

Sidal Yurt

RIHTIMDA SON PERDE

Yüreğin derinlere çökmüyor mu sahi, parmak uçları sızlayan yaralarına dokunmaya mecal bulamadığı anlarda? Herkese sarılıp, kendine gelince sadece gözlerini kapattığın zamanlardan bahsediyorum mesela. Şimdi ne kolay bir başka yüzü anlatmak bu satırlarda; ya biri dötüp bana, beni sorsa? Nefesi yok saatlerin. Susmaların soluğunu kesiyor her gürültü. Elinde onlarca anahtar varken açamadığın kapının silik ihaneti, belli belirsiz duyulan tınılara karışıyor. Gün orada yeni doğuyor. Burada, gece ızdıraptan bir hatıra iliştirmiş gözlerimize. Perdesi örtülmüş ruhun penceresinden ne zaman ışık girer içeri?

Rihtımdayız. İnsanlar birbirlerinin gözlerine yabancı; bir bakışı tanıyamıyorlar. Yabancıyı saçlarımızı karışıp giden rüzgârın; çıvgınların fısıldadıklarını duymayız. Biz, sadece soğuğu teninde hissedilen bedenlerden ibaretiz. Belki bu yüzdendir, yollar çoktandır uğurladı vuslatı. Biliyorum, hâlâ ansızın sancıyan vedaların var. Rihtımdayım, herkesin yüzünde açık seçik kanayan yaşlar... Birinin hatırası, öteki-kinin elindeki kâğıttan gemide; süzülüyor, hep daha öteye. Miadını dolduruyor kitap arasına sıkıştırılmış kırmızı güller, nasıl ki sen uzatılan taze kokuluyu mühürledin ellerine. Geçmişe akıtılan kâğıttan gemi, isyana karışıp batıyor en dibe. Biliyorum, zamanı geldiğinde yurtsuz bir his sana sığınacak. Oysa o henüz habersiz, kapanan hiçbir kapı yeniden açılmayacak. Ne dersin, perdesi örtülmüş ruhun penceresinden ışık girer mi içeri?

Veda günü geleceğe bir çift incinmiş ruh uzatmış, heves serpilmiş yollara sen bir damla yaş akıtmışsın. Sen,

giderken bir kanadını burada düşürmüşsün. Gitmek isteyene tek kanadın yeteceğini nasıl unuttum? Her uğurlama öğretir insana; her ruhun sığınağı farklı diyarda. Ferah tut yüreğini, belki de soğuğa alışmış anıları yakmak vakti geldi. Çürüttün toprağında geçmişin tebensümlelerini, hâlbuki ne vardı zamanla birlikte onlar da akıp gitseydi. Kaldır başını, bak sonsuz maviye. Ne tek kanatlı kuş bir başına gökte, ne de sen teksin hüzünlü kalbinle yeryüzünde. Biliyor musun, perdesi örtülmüş ruhun penceresinden ışık girmemiş içeri. Hafızanın yanılgısı değil, zaten atılmış her adımı tekrar tekrar aynı yolda atmak. Yanılgı, her defasında yürüdüğün aynı yolun sonuna dair farklı beklentilerle başlıyor. Hiçbir uçurum sana çitlerle çevrelenmiş bir ev olmaz küçüğüm. İnandığın masal kahramanları, her ihtiyacın olduğunda elini tutmaz. Aç gözlerini, bu kez rihtımda son veda vakti. Unutma ancak affet geçmişindekileri. Sığınağın kalbin, sen yalnız değilsin. Hatırlat kendine, perdesi örtülmüş ruhun penceresine rastlarsan bir gün; o perde açıldığında, bir zamanlar elinde öylece kalan tek kanat, Tanrı'nın ellerine geçecek. İşte o an, yurtsuz his evini bulacak. İzin verme geçmişin kederinde yitip gitmesine, onu adımlarınla taşı her gelecek güne. Rihtımda değilim bu kez, belki bir daha uğramayacağım ama hissediyorum orada gün henüz doğuyor. Burada, gecedin anılar süzülüyor kirpiklerimize. Anılar, bu kez ısıtmıyor yüzümüzü. Bu kez, bir meleğin dudakları değişiyor kalbe. Sancının oyduğu rüyalar zifiri karanlıkta kayboluyor. Artık tebensümün canlı kıldığı uzuvlar, her birimize yeni bir ömür vad ediyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

SÜNGÜSÜZ KARTAL

Denizden çıkan kadının üzerinden hızlıca kıyıda ki kumlara uçtum. Savurduğu ıslak saçlarından yükselen damlalar sağ kanadıma sıçradı. Kurumam gerektiği düşüncesini aklımdan çıkartmadan kumlara serildim. Denizin yüzeyindeki insanların yuvarlanan bilyeleri andıran başlarını bir sağa bir sola çevirilerini izledim. Tüylerim rüzgârın esintisiyle dalgalanırken bacaklarımı aşağıya doğru ikiye katlayıp kum tanelerine gömüldüm. Kanatlarımı geriye, sırtımda uçuşan tüylerimin üzerine yasladım. Rüzgâr sertleşmeye başlayınca ruhumun kurtuluşuna daha hızlı kavuşabilmek için açtım kanatlarımı. Bacaklarımı kendime doğru çekip ayağa kalkarken tırnaklarımdan bir tanesi kumda gömülü kaldı. Bugün öleceğim gün. Soluk göz kapaklarımı kapatabilmek, dinlenebilmek ve tekrar canlanabilmek için arkamdaki Ferji dağına uçacağım. Peki siz bir kartalın ölüp de yeniden dirilir gibi yenilenmek için bütün vücudunu sökebildiği hikâyeyi duydunuz mu? Gökyüzünü arşınlarken yüzüne düşen gölgesinden kanatlarının tüylerini teker teker sökebildiğini... Tekinsiz akan nehirlerin üzerinden geçerken konduğu kaya parçalarında yıpranan tırnaklarını ufalayabildiğini... Gagasını bulduğu sert bir taşla sürterek eritebildiğini... Ardından köhne bedenini dağın karanlık bir oyukunda aylar boyu bekletirken tüylerinin, gagasının, tırnaklarının tekrar yenilenebildiğini... Elbette bunu her kartal yapamaz. Fakat ben daha önceleri, hatırladığım kadarıyla pek çok kez yaptım. Kendimi vücudumun kalabalığında dağılırken seyrettığım zamanlar oldu. Yine de bir kartal vücudunu öylece kurtlara, çakallara neden bırakmaz biliyor musunuz? Kendini gerçekleştirebileceği, henüz bitmeyen bir yolculuğu olduğunu hissettiği için.

Bilirsiniz... Bu sırrı çözmek istemeyenler, hayatlarını geçiştirmeyi tercih edebilirler. Benim için böyle bir şey söz konusu dahi değil. Yine de, korkmadığımı söylemek, ömrüm boyunca birkaç defa uçtuğumu söylemekle eş değer olurdu. Hani şu, gökyüzünde süzülürken kanatlarımın yorulup da yola devam etme arzumu gerçekleştiremedikleri ve kuşkuyla bir yere konmaya meylettiğim zamanlarda hissettiğim korkunun tıpa tıp aynısı. Kırılğan bir hâlde konduğum kaldırımları, şehirleri bir zaman önce terk ettim. Kendimi denizin kıyısına yaslanmış bir dağa uçurdum. Şimdi, yılın bu zamanında, Ferji dağına uçabilmek kolay olmasa da kanatlarımı son bir gayretle açtım. Uçarken, güneş ışığının gözlerimi yakmaması için yüzümü beyaz tüylü boynuma doğru eğdim. Ferji'ye vardığımda dağın oyukları diğer kartallarla doluydu. Karanlık basarken, en tepedeki oyuka girebildim. Boylu boyunca karşımda uzanan denizdeki son balıkçı da teknesini uzaklara sürdü. Kanatlarım iki yanıma düştü ve bir daha göğü göremedim...

İlk Gün

Ferji dağının en tepesindeki oyukta gözlerimi yarıya kadar açtım. Güçlü esen rüzgârla aşağıya yuvarlanmamak için oyukun içerisine bedenimi yasladım. Oysa hayatımın her saniyesi, her köşesi uçurumdur. Beni düşmek değil, alelacele düşmek korkutuyordu... Yağmurun yağışına aldırmadan, gözlerimi bir kez daha açmaya yeltendim. Yapmam gerekenin, tüylerimi gagamla tek tek gövdemden çıkarmak ve bu ilk adıma uyumlu olabilmek için var gücümle ayağa kalkmak olduğumu biliyordum. Vücudumu soyup, tekrar yenilenene kadar birkaç ay oyuktan çıkmayacaktım. Herhangi bir sihirli dokunuşun, herhangi bir anının veya oyukun iç duvarlarında gölgelerin oluşturduğu şekillerin yoluma devam edebilmem için ipucu vermelerine gerek yoktu. Önümde, yağmurun altında haciyatmaz gibi batıp çıkan sandallar dışında dikkatimi dağıtabilecek hiçbir görüntü kalmamıştı. Gece gözlerimi kapadığımdaysa yıllardır beni avlamak isteyenleri hatırladım. Bilirsin... Senin de kanatlarını gerim gerim uzattığın bir anda yakalayanların olmuştur. Bir olay hayatını durdurduğu için günlerini sürdüremediğin. Durduğun noktada kendini uzanamayacağın kadar büzüşmüş, yıpranmış hissettiğin... Anlarsın beni. Bugün yılın ilk günü, benim de yenileneceğim gün. Evvela tüylerimi çıkarmaya başladım. Bazıları inatçı, bazıları vücudunda ruhumdan önce yaşa-

*Bu sırrı
çözmek istemeyenler,
hayatlarını geçiştirmeyi
tercih edebilirler.
Benim için böyle bir şey
söz konusu dahi değil.*

“Karşıdaki sahilde dalgalar durulmuş, önüme yepyeni yollar yol olmuş. Bir yürek, dünyadaki tüm kayaların oyuklarından daha oyuktur. Bunu unutmadan, tekrar serpileceğimi düşleyerek gözlerimi kapıyorum. Sen de kendin için yap bunu... Olur mu?”

maya alışmış. Her çıkardığım tüyü tünediğim oyuktan aşağıya bıraktım. Dağın eteklerinden aşağı doğru havada uzun süre salınarak indiler. Son bir tüy boynumda kalan... Sarıyordum onu. Bir adaletsiz tüy, boynumun en yakın yerinde, tutup çekemiyordum. Onu dağın eteğine yuvarlamam, diğerleri gibi rüzgârda döne döne düşüşüne şahit olmam mümkün değil. Düşen tüylerimi, koy onları, koy göğüs kafesinin üzerine ve konmaktan usandığım tekinsiz yerlerden hikâyemi alıkoymaya, buna varım. Fakat boynumdaki tüy... Bir kamçı... O kamçıdan ibaretim. Canımın en yakınında... Canımı benden çok düşünen bir iz, bir anı kalsın, kalsın herkes gibi, keskin bir bıçak gibi saplanan, davetsiz, bırakıyorum onu boynumda... Bir o kalsın...

İkinci Gün

Gözlerimi, Ferji dağının yeryüzü yollarından yankılanan insan sesleriyle açtım. Onların sesleri mağaranın kaygan duvarlarına çarpınca, üzerinden geçtiğim savaş meydanlarını hatırladım. Kaldığım oyuk savaş meydanları gibi... Arkamda duran ufak kaya parçalarının üzeri çiziklerle dolu. Fakat bugün tırnaklarımı dibine kadar törpülemeliyim. Görüş mesafedeki tekneler yağmurun sertleşmesiyle çoktan uzaklaşmaya başlamış. Dağın mağaralarından yükselen insan sesleri, savaş meydanlarını hatırlatsa da, tırnaklarımı ufalarkenki acımı azaltıyor. Tırnağımın ilkinin törpülüyordum... Ardından bir diğerini... Oyuğa vuran gün ışığı karanlık mağara duvarına gölgemi düşürüyor. Bir diğer tırnağıma geçiyorum, pençelerim duvardaki gölgemi fırtınaya tutulmuş insanların çırpınışları misali savuruyor, gölgem kadar vahşi miyim merak ediyordum... Gölge, geriye kalan tüysüz, çıplık vücudum geçiyor, törpülerken güç alabilmek için iki tüysüz kanadı açıyorum. Gölge, acizliğim geçiyor, şiddetli yağın yağmur gölgesinin ışıklarını sarsıyor, bir küçük hamle daha yapıyorum. Kendim söktüyorum her şeyimi, sökebilecekleri bir şeyim kalmamış diye onlara. Yüzümü çeviriyordum göğe, tamam, bak bunlar tüylerim ve tırnaklarım, koydum yan yana... Yağmur deliyor oyuğa, tamam, bak bunlar son kalanlar, dizdim tek tek sökerek vücudumdan varını diye karalarına. Tamam, bak, gölgedeki sanrıyı bir daha öptüm, o beni hiç öpemesin diye bırakarak karanlık bir duvarda. Bak, senden bir süngü, mezar taşı bile istemiyorum koyabileceğin baş ucuma... Şimdi, küçülmüş bedenimi yere sermek, sonra uyumak, ertesi sabaha kadar yok olmak, mümkün olsa kendimi yutmak ve hayatımı bir daha onlara vermemek istiyordum.

Üçüncü Gün

Gece boyu yağın şiddetli yağmur durmuş. Gözlerimi, oyuğun deliğinden baktığımız denizin kıyısında kartallarla birlikte açtım. Kumlarda kuruyorlardı. Henüz kendilerini törpülemeye, sökup yenilemeye vakitleri olan genç bir kartal sürüsü. Şimdilik onları bir arada tutan şey tecrübelerinin azlığı. Büyüdükçe yerini vicdan alacak. Aralarından dökülenler, bükülenler, cüssesi büyüdüğüce yanındakilere yer bırakmayacak kadar kibirlenenler çıkacak. Onlar uçtukları rotaların zeminlerine bulut değil, kenarları keskin cam parçaları döşerler. Değersen kesilirsin. Hayatlarını korumaklı tutmak için bıçak gibi keskin sınırlarını senin hayatına dayarlar. Konarken mutlaka değersin. Herhangi bir acıyı paylaşmak yerine, kanatları daha da salınabilsin diye, senin kanatlarına ufak çizikler atarlar. Kesikler mecburidir. Korkmanın bir anlamı dahi yoktur. Üstelik vicdanına sahip çıkanların bir başkasının kanatlarını ufaladığına hiç tanık olmadım. Buna sahipseniz, yolunuz açıktır. Söylemeliyim ki, kesiklerim, içimdeki açlığı motive eder. İyiliğe duyduğum açlığı... Yeniliğe duyduğum açlığı... Kartal dahi olsam bağımsızlığa duyduğum açlığı... Şu anda Ferji'de olduğumu hatırlatan vücudumun, tekrar var olmasına duyduğum açlığı... Şimdi üzeri hırpalanmış kayaya gagamı sürüyordum, hayallerimin arasından, dağın oyuklarından kendilerini yenileyip göğe yükselen kuşlar geçiyor. Yarıya kadar yok olmuş gagamdan çıkan tozlar oyuktan çıkarak göğe karışıyor. Oyuğuma baktıklarında uçan parçalarını görüyorlar ve muhtemelen şaşıyorlar. İnsanlar akıllarının pencerelerinden inmadıklarını söküp atıyorlar, insanlar gönüllerinin pencerelerinden sevdiklerini atıyorlar, insanlar arabalarının pencerelerinden yediklerinin çöplerini atıyorlar, insanlar analarının karnından doğan kadınları yeryüzünün tüm pencerelerinden atıyorlar. İnsanlar şu ilerde gördüğün dağlardan, duydukları can acıtıcı sözler yüzünden kendilerini atıyorlar. Ben kendimi söküp atmışım... Çok mu? Şimdi, son defa sürüyordum gagamı kayaya. Yepyeni bir yılın ilk ayındayım... Bulutlar kendilerini gagamın toz oluşu misali dağıtıyorlar gökyüzünde... Karşıdaki sahilde dalgalar durulmuş, önüme yepyeni yollar yol olmuş. Bir yürek, dünyadaki tüm kayaların oyuklarından daha oyuktur. Bunu unutmadan, tekrar serpileceğimi düşleyerek gözlerimi kapıyorum. Sen de kendin için yap bunu... Olur

YAYIN YÖNETMENLERİ YAYINEVLERİNİ ANLATIYOR CAN YAYINLARI

Can Yayınları, 1981'den beri edebiyat yayıncılığı yapıyor; Türkçenin ve dünya dillerinin önde gelen pek çok yazarını Türkiye'ye Can'ın sunduğunu, tanıttığını, sevdirdiğini söylemek yanlış olmaz. Genç yazarlar için de Can, adını kendi adlarıyla birlikte görmek isteyenleri yayınevleri arasında çoğu zaman en üst sırada yer alıyor. (Ben de ilk öykü kitabımı yazdığımda -1988 olmalı- ilk önce Can'a göndermişim, Erdal Bey bana kısa bir mektup yollamış, "Yalın bir dille yazılmış bu öykülerden hiçbir şey anlamadım, anlamadığım kitapları yayımlamayı da düşünmüyorum," demişti. Yılmadım, 30 yıl bekledim ama değdi!)

Can büyüklüğünde bir yayinevi, kişisel beğenilerle şekillenemez; okur kitlesinin çeşitliliğini ilkeli ve belirli bir çerçeve içinde yansıtabilecek, karşılayacak bir yayın programına sahip olması gerekir. Bu da bir kişinin kararıyla olabilecek bir şey değil; ne kadar geniş bir okuma yelpazesine sahip olursanız da tek başınıza bu programı hakkıyla çıkaramazsınız.

Can'ın yapılanma biçimi ve karar mekanizmaları, hem büyük bir yayinevi olmanın gereklerini yerine getirmek, hem de bu büyüklüğün dayatabileceği handikapları (sıkıcılık, tanımsızlık, heyecansızlık vs.) aşmak üzerine kurulu. Yayınevinin etkinlik alanı, altı yönetici editör arasında paylaşıyor: Klasik, Miras, Modern, Çağdaş ve bunlara ek olarak iki yeni markamız - Mundi ve Tellekt. Yönetici editörler, kendi dizilerinin yayın yönetmeni aslında - program oluşturma, tasarım, bütçe, satış, pazarlama gibi tüm konularda sorumluluk ve yetki sahibi olarak karar veriyorlar, yayınevinin diğer birimleriyle işbirliği yapıyorlar. Böylece bu aşamada bile altı kişinin beğenisi ve yayıncılık anlayışı devreye girmiş oluyor. Bununla yetinmiyoruz; her başvuru dosyası en az iki kişi tarafından inceleniyor, raporlanıyor, yayımlanabilmesi için ortalama olarak dört kişinin olumlu görüş bildirmesi olması gerekiyor. Bu da yeterli değil; yayınevinin tüm birimlerinin temsil edildiği aylık yayın kurullarında bu kitaplar yalnızca edebi değerleri yönünden değil, tüm açılardan yeniden ele alınıyor ve kimi zaman oldukça sert ve uzun tartışmalar yaşanıyor. Pazarlama çalışmaları, satış kampanyaları, fiyat politikaları, hatta kapak tasarımları aynı şekilde tartışılıyor. *Hayvan Çiftliği*'nin özel baskısı bu hâline gelene kadar kaç saat çalışıldığını, kaç saat tartışıldığını, kaç kavganın çıktığını saymak zor. Sabahattin Ali kitaplarının tasarımları için oylama bile yaptık bir aşamada. Bu çoğulcu yaklaşımın değerine inanıyoruz; daha uzun sürüyor genellikle, daha pürüzlü oluyor, ama sonuç bizim birlikte verdiğimiz karar oluyor (ve her zaman benim dediğim olmuyor!) ve arkasında hep birlikte duruyoruz.

İştahlı bir yayinevi Can - çok kitap yapmak istiyor, her yere yetişmek istiyor, her alanda en iyisini yapmak istiyor. Bunda garipsenecek bir şey yok. Aşağı yukarı aynı büyüklükte dört beş yayinevi daha var Türkiye'de, onlar da kendi alanlarının en iyisi olmak istiyor kuşkusuz, tath-sert bir yarış içinde devam ediyoruz.

Bu yarışta yazar yelpazesi ve başlık sayısı bence Can'ı yeterince ayırıştırıyor, ama bunun da ötesinde kitapla ilgili olarak yaptığımız tüm çalışmalarda aynı iddiayı taşıyoruz. Tasarım konusuna kısaca değindim; baskı teknikleri, kitap yapma teknikleri ve teknolojileri konusunda da sürekli bir arayış içindeyiz, yeni şeyler denemeyi seviyoruz, dijitali iyi kullanmaya çalışıyoruz ve yapılmamış yapma gayretindeyiz; küçük bir Ar-Ge ekibimiz bile var. Tanıtım ve pazarlama birimimizdeki arkadaşlarımız öncü çalışmalara imza atıyor ve bunlar sadece okur nezdinde karşılık bulmakla kalmıyor, başka yayınevleri tarafından da "benimseniyor". Satış departmanımız, büyük şehirlerin ötesine geçerek Anadolu'nun dört bir köşesindeki kitapçılarla bire bir ilişki kuruyor, onların ihtiyaçlarını karşılamak için özel projeler geliştiriyor. Her yıl düzenlediğimiz ve çok sevilen büyük indirim kampanyasıyla normalde kitap almakta zor-

Can, yazarlarına ve çevirmenlerine büyük değer veren bir yayınevi. Güçlü olmasını sağlayan temel unsur bence bu. Dostluk ve profesyonelliği birleştiren bir yaklaşımı olduğunu söyleyebilirim yayınevinin. Maddi anlamda da bu emeği olabildiğince desteklemeye çalışıyor Can; yazar teliflerini %50'ye, çevirmen teliflerini %20'ye çekmenin, editörlerin de yüzdeli telif ücreti almasının mümkün olup olmayacağını tartışıyoruz örneğin, dünyada da benzeri

olmayan uygulamalara kafa yoruyoruz.

Butik yayıneviyseniz, çok sevdiğiniz on kitabı sıkı sıkı yayımlarsınız ve çok iyi bir yıl geçmiş olursunuz. Can gibi bir yayıneviyseniz, okurları, kitapçıları, dağıtıcıları, matbaaları, kâğıtçıları, yayınevi çalışanlarını, çevirmenleri, yazarları, herkesi, tüm yayıncılık sektörünü düşünmeniz ve hepsi için daha iyisini yapmanız gerekir. Biz de Can Yayınları'nda hep birlikte bunu yapmaya çalışıyoruz.

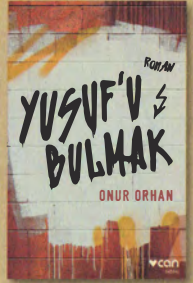
CEM AKAŞ'IN KAFKAOKUR TAKİPÇİLERİ İÇİN SEÇTİĞİ KİTAPLAR

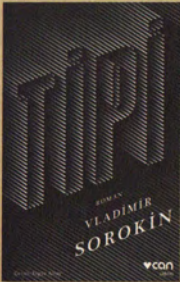
Selobo Orada, Aşağıdaydı
László Krasznahorkai

Eysel Dönüşüm
Süreyya Evren

Yusuf'u Bulmak
Onur Orhan

Tipi
Vladimir Sorokin

Siren
Giuseppe Tomasi Di Lampedusa

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

GÖÇBE KUŞLARI BU SEMTİN

Bir soğuk şehrin ortasında-yıym- etrafımda laf ebeleri
kışıklıkları yeni indirmiş babaanneler, kavrayamadığım kadınlar var
Yıllar yılı aradık el değmemiş duyguları, masumiyeti, saflığı
iki sıcak beden birleşmeden bebe olmaz da
bir çift seven dokununca samanlık seyran olurmuş efendi-ben bunları bilmezdim
çünkü bize sevmeyi mektepte öğretilmediler-bunları bilmezdim
ne bulduysak kendimize, ne edindiyssek kendimize o kadar!
Neriman'ın sidikli kızıyla kaynatırken sandım ki
sandım ki sevdalıyım- yok anam babam değil hiç değil
öyle bir şey değil yüreklerin birbiriyle teması sudan çıkmış balık ruhlarla

Evhayıyla bekleyen istanbulinliler bir ekmek tarlasındaydı-andım
zorbalıkla demlenmiş sarılmakları, yalan torbasındaki gülmekleri
Tüm bunlar zor geliyor Linda, sen neresinden bakıyorsun şehre?
yani neresinden tutunursam hayatın yahut neresinden dokunursam bam teline
bütün bunlar zor geliyor-anlatamıyorum
Sanki zemheride kalmış samimiyet kapıyı açan olmamış zatüreye
beni leylekler değil kargalar getirdi sanırım

Ufuk çizgisinde sonsuzluğu görüyorum
odamın penceresi buğulu kir pas akıtıyor çeşmeler
Bak buradan gitme, buradan iki köprüyü de görürsün
bak işte ne de olsa her şey düzelir, kal belki bir gün ben de ölüürüm Linda
Dört bir yana kilim dolamış devrik cümleli kadınlar
bırakmış işi gücü de eski torosuyla caka satar olmuş mahallenin esnafı
ki biz birbirimizi şanslı bildik, bunun kutsal olduğuna inandık
öte beri koyduk kenara, masalara dantel işledik ne iyi
Fakat Linda, bugün anlayamadığım bir şey var sende
suratından bin parça düşüyor- iki elim var tutamıyorum
her paspası yakıyor taneleri, yerle yeksan oluyor vücudum
sonra şu ellerin diyorum senin ellerin ve senin parmakların
avuçların bir (b) aşka dokunuyor (anlayamadığım bir şey var bugün sende)
Şimdi sana şiir yazıyorum, şimdi beni iyi sev, güzel sev
Yoksa egzoz dumanıyla dolar kalbim- yoksa ben yok olurum
üç deyince beni sev Linda

Zamanı dar boğazlı hanımlarıyla geçirmekle meşgul huysuz teres
sonu bilinmeyen hikâyeler anlatıyorlar kimi zaman
kimi zaman döküntü çilingir sofralarına
İnsan böyle olunca Allah'ı özlüyor nedense
ben namaz kılarken önce sola selam versem, o beni bağışlardı- kızar ama bağışlardı
Nasıl çirkin bir husumettir dünya ile aramdaki?
Abanoz şaraplarıyla yıkanır kirpiklerim, işte son kez daha ısıtır güneş her şeye yağmen
her şeye yağmen diyorum dudakların ne hisli bir şeydir
bir yanında Kadıköy'ün şenlik kıyıları, ötekinde bütün bu meyhaneleriyle Galata
Fakat yoruludum Linda,

kime elimi atsam buz kesiyor, yoruludum

Beni bilmekten usandın sanırım, öyle diyor göçebe kuşları bu semtin
Ceplerinde ciklet poşeti biriktirmiş çocuklar tanıyorum sen herkes iken
Sen herkes iken yavuklusuyla dolaşıyor kodaman para babaları her şeye rağmen
her şeye rağmen diyorum yani dudakların ne hisli bir şeydir

Şimdi sana şiir yazıyorum

gideceksen durma, gideceksen şimdi git Linda

*Nasıl çirkin bir husumettir
dünya ile aramdaki?*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

SIĞINAKLARDAN ÇIKINI!

Hayatın her alanında şirketlerin müşterilerine sunduğu seçenekler çok fazla olsa da, bireyselleşmenin getirdiği kâr oranının onlar da farkında.

Yani bir aileye tek bir ürün satmaktansa, o ailedeki bireylerin hepsine birer ürün satmak daha mantıklı. Bu yüzden pek çok teknolojik ürün, topluca kullanıma değil bireysel kullanıma uygun olarak üretiliyor. Tabletler, telefonlar, bilgisayarlar ve aklınıza gelebilecek daha binlerce ürün sizin parmakınızı tanyor, size özel şifreler sunuyor ve sizin yüzünüzle kilitlendiğini açıyor. Bu size sahip olma hissini yaşatsa da uzun vadede ne yazık ki yalnızlığa sürükliyor.

Ailenizle ya da arkadaşlarınızla birlikte bir şeyler yaptığınızda işler kontrolünüzden çıkıyor ancak size ait olan teknoloji size muhtaç olduğu izlenimini veriyor. Siz olmazsanız kilitler açılmıyor, mailler okunmuyor, uzun süre kullanmadığınız uygulamalar bile "Neredesin? Seni özledik." diye bildirimler gönderiyor.

Evet. Özlenmek, onaylanmak, ihtiyaç duyulan biri hâline gelmek hepimizin hayali ancak yaşadığımız gerçek dünyada bu ne kadar mümkün? Kaç tane arkadaşınız yetmiş iki saat görüşmediğinizde seni özledim diye mesaj gönderiyor? Kaç kişi özel alanlarına sadece sizin girmenize müsaade ediyor? Kaç kişi size birden fazla seçenek sunabiliyor? Ama teknoloji bunu yapıyor.

Gündelik hayatın veremediği hemen her şey, yapay zekânın son sürüm olarak geliştirdiği oyunlarda mevcut. Kadın erkek ilişkilerini konu alan bir oyunda, seçtiğiniz karakter aldatılıyor ve program size istediğiniz gibi tepki verme özgürlüğünü sunuyor. Toplumsal düzende mevcut olan yasalar, burada işlemiyor. Başka bir oyunda hedefe ulaşmak için polis kovalıyor, araba gasp ediyor, insan öldürebiliyorsunuz. İşler yolunda gitmediğinde en fazla canlarınız tükeniyor ve oyun bitiyor desem de ne yazık ki bu basit kaybetmenin stres seviyelerini ciddi oranda yükselttiği tespit edilmiş. Yani oyun sanal ama verdiğiniz tepkiler gerçek.

Az önce ülkesine yeni topraklar katmış bir kralın gittiği halı sahada gol yemesi adil midir? Bütün kötü adamları öldürmüş birine, ailenle ilgilenmiyorsun, sorumsuzsun denir mi? Kashi ve yakışıklı bir karakteri oyunun sonuna kadar taşımış bir adam aynaya baktığında mutlu olur mu? Mesaj kutusu hiç boş kalmayan bir kadın, tek bir erkeğin ilgiyle tatmin olur mu?

Roller, sorumluluklar, deneyimler iç içe geçmiş durumda ve algılarımız çaresiz. Onaylanmak, değer görmek ve takdir edilmek isteyen insanın kaçış yeri teknoloji.

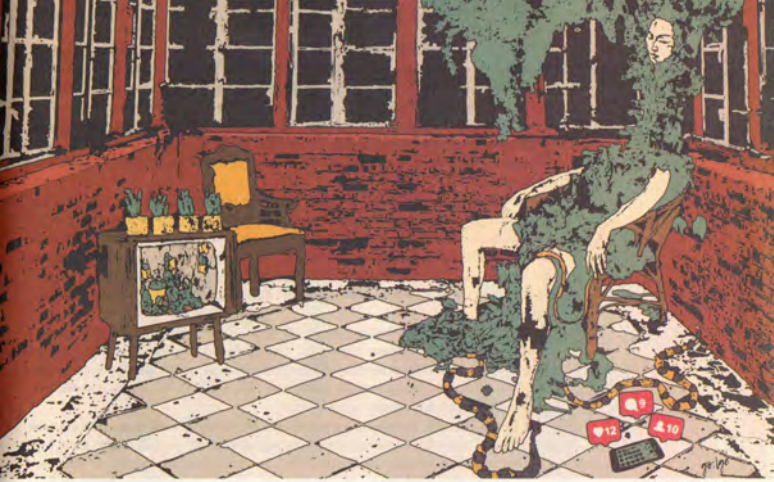
İnsanlar insanlardan uzaklaşıp eşyalara esir oluyor. Atılan her adım yeni bir sorumluluk getirecekse bunu neden yapalım ki? Erkekler baba ve eş olmanın korkuyu birey olmanın yolunu arıyor. Özgürlük bize sunulan bir havuç. Kendi kararlarımızı verebilme yetisi elimizde yok ama özgürüz. Yalnızsak, bireyselleşmişsek, kimsenin derdiyle dertlenmiyorsak özgürüz.

Her şeyin bizim kontrolümüzde olduğu bir dünyanın mümkün olamayacağını bilmiyoruz. Biz olmazsak işlerin devam edemeyeceğini düşünüyoruz. Ben kendime yeterim diyerek insanlardan uzaklaşıyor ama kendimizden de sıkılıyoruz.

Evet günümüzde internetten tanışarak evlenen çiftlerin sayısı giderek artmakta. 2018 verilerine göre Türkiye nüfusu toplam 81 milyon 330 bin. Nüfusun yüzde 67'si olan 54 milyon 330 bin kişi internet kullanıyor. Aktif sosyal medya kullanıcısı ise 51 milyon, yani toplam nüfusun yüzde 63'ü sosyal medya kullanıyor.

Günümüz dünyasında ortalama bir kullanıcı eğer isterse her gün internetten birleyle tanışıp buluşabiliyor. İnsanlara aradığı vasıflara uygun bir partner ya da hoşlanabilecekleri bir suret sunan internet ortamında tanışma oranları giderek artarken, tanıştıktan sonra ilişkiye başlayanların oranı gittikçe düşüyor.

Eğer her gün, işyerinizde, mahallenizde ya da girdiğiniz çevrede vasıflarınıza uygun hoşlanabileceğiniz bir suretle tanışmış olsaydınız ilişkiye başlama oranınız çok daha yüksek olurdu. Yani gerçek bir deneyimle değil de insanların size sundukları kadarını hayal gücünüzle şekillendirdiğiniz, sizin de bilmeleri gereken kadarını karşı tarafa verdiğiniz internet

Gemre Enginer Dider

tanışmaları buluşma aşamasına kadar kişiye istediği heyecanı yaşıyor. Mesajlaşma telefon konuşmasına dönüşürse, hoşlanılan ses tonu olayı daha cazip hâle getiriyor. Siz karşınızdakine göstermek istediğiniz kadarını gösteriyor, onun size gösterdiklerinden de hayali bir karakter oluşturup gerçek tepkiler veriyorsunuz. Çeşitli programlarla güzelleştirilmiş sahte bir fotoğraf karşı cinse aitse, hormonlarınız hemen devreye girebiliyor. Beş duyumuzdan sadece biriyle bile algılamak, karşımızdaki sureti aradığımız insan sanmamıza sebep olabiliyor.

Hiç görmediği bir insanla yaşayacağı ilk buluşma için binlerce kilometre yol giden, yine hiç görmediği bir insan mesajlarına geç cevap veriyor diye bütün günü kötü geçen, hiç görüşmeden aşk yaşayıp yine hiç görüşmeden ayrılan ama buna dair acı çeken insanların sayısı gittikçe artarken, görüştükten sonra buluşmaların ilişkiye dönüşmesi azalıyor. Yani olay; beş duyuyla algılanabilir bir hâle geldiğinde büyü bozuluyor. Bu durum kimilerinin motivasyonunu kırıyor, kimileri de kendini gecenin hoşluğu gönlünün boşluğuna kaptıracak anlık deneyim peşinde koşuyor.

Hiç görüşmeden sadece telefon konuşmasıyla ya da sosyal platformda gerçekleşen bir yazışmayla karşı tarafın hesabına yüklü miktarda para yatıran ve dolandırıldığını anladığında hakkını aramaya çalışan insanlar da bunun başka bir örneği. Kadın ya da erkek, sizin beklentilerinize uygun cevaplar veriyor, olmasını istediğiniz kişiyi oynuyor, kimseye söylemediği para sıkıntısını da ilk defa size söyleyerek size kendinizi özel hissettiriyor ve gerçekleştğinde

mükemmel olacağını düşündüğünüz o buluşma için iyilik yapma şansını veriyor. Gerçek hayatta biri sizden borç istediğinde birkaç kez düşünecekken, kendi gerçekliğinizde daha cesur hareket edebiliyorsunuz. Bunun farkında olan dolandırıcılık çeteleri de bu durumu fazlaca suistimal ediyor.

Yani teknolojinin vazgeçilmez olmasının en büyük etkeni; yapay durumlara gerçek tepkiler vermenizde saklı. Burada denge kaçtığında, gerçek durumlara yapay tepkiler verir hâle geliyoruz. Bulunduğunuz yer, mekân, zaman ve tanıştığınız insanlar sizde yarattıkları etkiye göre mutluluk seviyenizi artırırlar. Özlemle andığınız geçmişteki o insan değil, size hissettirdiği duygu durumudur. Gerçeğe en yakın deneyimler en unutulmaz olanlardır. Evrenin bilinen bir sınırı henüz yok ancak kendi dünyalarımızın sınırını kendi bilinçlerimiz çiziyor.

Adı sosyal olsa da, giderek yalnızlaşmamıza sebep olan sosyal medya; akışa dâhil olmayan, sadece kendi güvenli alanında cesaretle sahip yapay bireyler üretiyor. Aile kavramının içi boşalıyor, internette dolaşan bir haber kendi mahallesinde olandan daha fazla dikkat çekerek hâle geliyor, gözlemleyebildiğimiz hayat sayısı artıyor ama kendi hayatımızı kontrol edilemez yetimiz giderek azalıyor.

Bireyselleşmek bir noktaya kadar güzeldir. Üretmek, var olanı güzelleştirmek ve ben de varım diyebilmek insanın kendi bilincini aşmasını sağlar. Mutluluk vericidir. Ancak denge kaçtığında sabırsız, aceleci, tahammülden yoksun yapılarımızla salt kendimizi haklı gören bize sunulan ürünleri gerçek dünya deneyimi olarak yaşayan kişilere dönüştürüyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Güzel bir olaya tanık olduğumuzda, cebimizdeki telefonu yeterince hızlı çekip çıkarılamamışsak ve olayı kayıt etmeyi başaramamışsak mutsuz oluyoruz. Güzel bir olaydan bile mutsuz olabiliyoruz çünkü canlı canlı deneyimlemek şansına sahipken bunu başkalarına göstermek daha önemli. Başkalarını kendimizden daha fazla önemsemediğimiz ya da onların da bunu görmesini canı gönülden istediğimiz için yapmıyoruz bunu. Bizim neleri deneyimlediğimizi bilsinler ve bize saygı duyup onaylasınlar, değer versinler diye yapıyoruz ancak gerçekleşen güzel olayı telefona çekmekle uğraşırken biz de deneyimlerimizi ekrandan izlemiş oluyoruz.

Aslında güzel çirkin de fark etmiyor. Elimizden türemiş yeni bir uzuv gibi bekleyen telefonlarımız sürekli bir heyecan ve macera arayışında. İlk yardım eğitimine yeterince önem vermemiş bir toplum olarak, ortamda hemşire ya da doktor yoksa yaralının bilinçli yardım alamadığı ve **kaderiyle** yüzleşmek zorunda kaldığı aşikâr. Kaza videosu çeken birine, "Ambulansı aradınız mı?" diye soran başka biri, "Ben video çekiyorum siz arayın," cevabını alıyorsa, burada durum, elimizi telefona götüren masum bir bağımlılıkla değil, unutulmuş insanlığıyla ilgilidir.

Teknolojiyi iliklerine kadar yaşamış ilk nesil olarak adaptasyon süreciyle kafamız karışık. Neyi neden istediğimizi bilmiyoruz. Deneyimlemeden sonuca varıyoruz. Şaşırma duyumuzu kaybettik. Gerçek hayata dair olan her şey olağan ve sıradan geliyor. Mesajlaşarak anlaşıyor ama yüz yüze gelince iki kelimemiyoruz. İnsanlarla aramıza duvarlar örtüyor, sonra da o duvarları aşmalarını bekliyoruz.

Gerçek anlamda sosyalleşmenin insan ömrünü uzattığını **unutmayın**. **Salt yalnızlık** insan doğasına aykırıdır. Cezaevlerinde bile en ağır ceza tecrit, yani tek kişilik hücre hap-sidir. Ben olmak güzel bir şey ancak diğerlerinin ben gibi olmasını beklemek bir illüzyon.

Diğer taraftan teknolojinin iyi tarafları birer nimet. Ne aradığınızı bildiğinizde ve dengeli kullanmayı başardığınızda siz onun değil, o sizin amaçlarınıza hizmet ediyor. Bilgiye ulaşmak, okumak, araştırmak, kaynak bulmak ve gelişmelerden haberdar olmak için her birey kendine özel hizmet alabiliyor. Önüne çıkanları kendi bilinç filtresinden geçirerek doğruluğunu güvenilir kaynaklardan araştıran ve bilgi çöplüğüne dönmeye başlamış sosyal platformları sorgulayan insan, kendi ruh sağlığını da korumaya almış oluyor. Başkalarının hayatlarını izleyerek geçirilen ekran süresi kısalıncıkça, zaman yönetimi artıyor. Dilediğimiz herkese dilediğimiz saatte ulaşabilmek de teknolojinin diğer bir nimeti ancak bu özellik de dengeli kullanılmadığında ilişkileri zedelemeye başlayan bir faktöre dönüşüyor.

Günümüz insanının belki de verdiği en büyük sınav adaptasyon sınavı. Son on yılda gelişen ve değişen her şey, bilinen insanlık tarihinden bile daha hızlı. Doğal yaşamın en önemli kuralı burada da devreye giriyor. Ne en hızlı koşan ne de en güçlü olan hayatta kalıyor, en iyi adapte olabilen nesiller boyunca varlığını sürdürüyor. Adaptasyondan kast ettiğim şey; çıkan bütün teknolojik ürünlere en hızlı ulaşan ve ilk **kullanan** olmanız **değil**. **İhtiyaç**larınızı bilmeniz ve bunlara yönelik hareket etmenizi kast ediyorum. Çünkü bizler ne istediğimizi bilmezsek, bize bu teknolojiyi satan şirketlerin müşterisi değil mahsulü oluyoruz.

Global sosyal medya ajansı We Are Social tarafından yayınlanan "Dijital Türkiye 2019" raporuna göre, Türkiye'de insanlar her gün 7 saat 15 dakikalarını internette geçiriyor; sosyal medyada geçirilen süre ise ortalama 2 saat 46 dakika. Bir bakıp çıkacağım deyip çıkamamanın faturası günümüzün üçte birine denk düşüyor. 80 yıl yaşayan bir insan ömrünün ortalama olarak 25 yılını aktif olarak geçiriyor. Yani ne aradığınızı bilmeden yaptığımız internet sörfleriyle 8 aktif yılınızı çöpe gönderiyoruz.

Diğer taraftan hayat bir yolculuk ve yolculuğumuzun büyük kısmı gerçeğe yatırım yapmak üzerine anlaşıyor. Biz olmak deneyimlerin en güzeli.

Birinci dünya savaşı sırasında toprağı kazarak sığınak oluşturan bir grup asker, kendilerine ateş açan diğer bir grupla iki gün boyunca çatışır ama sonradan anlaşıyor ki; savaş-tıkları kişiler kendi askerleridir. Sığınaklardan çıkın. İnsan kendi güvenli alanını çok genişlettiğinde dostlarıyla da savaşır. Size iyi gelen insanların değerini bilin. Gerçek karşılıklar istiyorsanız gerçeğe yatırım yapın. İnsanları size verdikleri anlık tepkileriyle değil bütün ola-

Konu:DÜKKÂN

KAFKAOKUR Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

defter

bez çanta

kupa bardak

ajanda

KAFKAOKUR Dergisi ürünlerine

www.konudukkan.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yalnızlaşmışsınız iyice, üstelik de alışmışsınız

Sezen Aksu

2020

KAFKAOKUR

2020

OCAK

P	S	Ç	P	C	C	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ŞUBAT

P	S	Ç	P	C	C	P
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

MART

P	S	Ç	P	C	C	P
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

NİSAN

P	S	Ç	P	C	C	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

MAYIS

P	S	Ç	P	C	C	P
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

HAZİRAN

P	S	Ç	P	C	C	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

TEMMUZ

P	S	Ç	P	C	C	P
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

AĞUSTOS

P	S	Ç	P	C	C	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

EYLÜL

P	S	Ç	P	C	C	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

EKİM

P	S	Ç	P	C	C	P
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

KASIM

P	S	Ç	P	C	C	P
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ARALIK

P	S	Ç	P	C	C	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

L. F. CÉLINE

- Gerçekten deli olduğunuz doğru mu, Ferdinand?
diye sordu bana, bir Perşembe günü.
- Öyleyim! diye itiraf ettim.
- O halde, burada sizi tedavi edecekler, değil mi?
- Korkunun tedavisi yoktur, Lola.
- O kadar çok mu korkuyorsunuz?
- Sandığınızdan da fazla, Lola, düşünün, o kadar korkuyorum ki, eğer olur da kendime ait doğal bir nedenle ölürsem, ileride, cesedimin yakılmasını bile asla istemem! Bıraksınlar beni toprakta, mezarlıkta çürüyeyim, rahat rahat, oracıkta, belki de yeniden yaşama dönmeye hazır biçimde... Belli mi olur! Oysa beni yakıp küle çevirseler, Lola, anlıyor musunuz, o zaman her şey bitmiş olacak, iş işten geçmiş olacak... Bir iskelet, ne de olsa, az çok insana benzer yine de... Küllere kıyasla her zaman için yeniden canlanmaya daha yatkındır... Küle döndün mü iş biter!... Öyle değil mi?... Hal böyleyken, hele savaştan hiç söz etmeyelim...
- Aaa! Siz demek gerçekten de korkağın tekisiniz, Ferdinand! Bir lağım faresi kadar tiksindiricisiniz...
- Öyle, büsbütün korkağım, Lola, savaşı v e içinde ne varsa hepsini reddediyorum... Ben savaş var diye üzölmüyorum... Ben kaderime razı olmuyorum... Ben bu konuda sızlanıp durmuyorum... Onu olduğı gibi reddediyorum, içindeki insanlarla birlikte, onlarla, onunla hiçbir alışverişim olsun istemiyorum. İsterlerse dokuz yüz doksan beş milyon kişi olsunlar ve ben tek başıma kalayım, yine de haksız olan onlar, Lola, haklı olan da benim, çünkü ne istediğini bilen bir tek ben varım: ben artık ölmek istemiyorum.